

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k 40 f

HIRDETÉSEK:
Egy sorra 100 szavazóért 30 fillér
Közzététel után 15 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 257

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22
TELEFON-SZÁM: 154

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlekk: Az új városatyák. November 18.
- A városatyaválasztás. Panamák Pankotán.
- A népszerűség számokban. Fölépítik a tüzerlakmányát.
- A kevermesí parcellázás befejezése. Epileptikus szanatórium Arad közelében.
- Tárca: Egy kortes élményéből. Irta: Daru.

Az új városatyák.

Arad, november 18.

Szüzen hagyott és összevissza ragasztó-cédulázott színes szavazó-lapokból kibontakozott a tegnapi nap eredménye: harmincöt, hat éves megbízatásra választott törvényhatósági bizottsági tag.

A választás dolgát méltatva, elsőben azt jegyezzük föl, hogy a választás aránylag nyugodtan, a béke megzavarása nélkül folyt le. Az izgalom, a harci kedv hulláma a második kerületben igen magasra csapott, de maradót sebeket nem ejtett. Mindenek között pedig ez az épen maradt béke a legörvendetesebb: a polgároknak az a tisztult fölfogása, hogy sem az elvek, sem a személyek küzdelmei nem léphetnek túl azon a határon, amelynél már a gyűlölködés kezdődik. Bármennyire kívánja az egyik, hogy a jelöltek közül X. bejöjjön és bárminő csapásnak tekintené a városra, ha Y. kimaradna, — azért a másik polgártársat, aki szavazatával e szándékainak árt, nem tekinti ellenségének. S ennek az okos békének fenn kell maradni, teljesebbé kell válni a választások után is. Humoros

lenne, ha a győzők hatalmi gögőt akarának éreztetni a legyőzetteknek; viszont a kisebbségben maradtak részéről is jobb izlést lehet föltételezni, hogy sem boszút akarjanak állani azokon, akik a győzelmük elé talán gáncsot vetettek.

A másik, elmélkedésre váró részlete a választásnak: a hivatalos-jelölés sorsa. Ezuttal különös helyzet állott be. Azelőtt a két politikai párt: a szabadelvű és a függetlenségi párt jelölt a törvényhatósági bizottsági választásokra. Ha az érdemet, vagy ambíciót valamelyik mellőzte, azt a másik párt fölkarolhatta. Az eredmény többnyire a két párt listáinak különböző fokú keveréke volt. Az a ritkaságok közé tartozott, hogy olyas valaki jusson be, aki egyik pártlistán se szerepelt. Most a hivatalos jelölést csupán a függetlenségi párt végezte el. A politika mellőzésével, helyes szempontok alapján, sok objektivitással csinálta meg, de annak természetesen nem állhat a útját, hogy ellenmozgalmak ne támadjanak, amelyek meglehetősen sikeresek is voltak. A negyedik kerület, amelyet az új kerületi beosztás a legszelvidebb, legengedelmesebb kerületté avatott, megővta a hivatalos jelölés sértetlenségét; az első és harmadik kerületben egy-egy részt ütöttek a hivatalos jelölésen, a második kerületben azonban egy eltéréssel, a huszonötös bizottság jelölése győzött a hivatalos jelöltekkel szemben. Mindenesetre voltak e választásnak olyan tanulságai, amelyet később, a jelölések műhelyeiben haszonnal lehet értékesíteni.

Most pedig essék szó a választás eredményéről, a megválasztottokról. Volt már

olyan törvényhatósági bizottsági tag-választás, amely a városnak harmincöt legokosabb, legérdemesebb, leginkább független és önzésektől ment emberét vitte volna a közgyűlési terembe? Aligha. Annál kevésbé, mert a választások sorsát nem csupán az arravalóság mérlegelése dönti el, hanem a harci taktika. A most megválasztottak névsorában is könnyűszépséghibákat, árnyoldalokat találni: az meg épen nem vitatható el, hogy a választás révén több érdemes és tehetséges ember rekedt ki a törvényhatóságból. Végső eredményében azonban a megválasztott „anyag” semmiesetre sincs annyira selejtes, hogy azt a jószándék, a becsületes törekvés a város javára ne tudná értékesíteni. Harmincöt városatyá, még ha a legkiválóbbak kerülnének is össze, aligha tudja egyszerre megváltoztatni a város sorsát; hisz ott van a választottak közül a többi harmincöt, meg a virilisták. A most megválasztott városatyák tulnyomó részében a komoly munkára való hajlandóságot, a tiszta jóakaratot és az értékesen alkalmazható tapasztalokat mindenesetre föl lehet tételezni s ez, ha nem is hoz egy csapásra új korszakot a városra, de üdvös lehet a közügyek intézéseinél.

A választók elvégezték a dolgukat; a munka most azokra hárul, akik tegnapelőtt még könnyű szívvel mondtak programot s ma e program beváltásának nehézsúlyát érzik. Egy dolog föltétlenül irányadó legyen az új városatyákra. A választásokat se politikai jelszavak, se pedig érdekesoportok nem intézték. Kerüljék el, hogy akár politikai jelszavak alatt, akár más címeken, vagy csak a barátko-

Egy kortes élményéből.

(Kis két kortesjelölteknek.)

Irta: Daru.

Ne higgy a saját édes papádnak se, ha az — titkos szavazó. Nem a szavazás titkos, de a szavazó az, ha már titkos a szavazás. A bizalmatlanság szüli a kortest, illetőleg teszi a jó kortest. Ha ezeket tudod, úgy félig-meddig jó kortes vagy és mehetsz utadra jó fiam. Nyitva legyen a szemed, előre nézz és hátul is láss, a füleid pedig nyitva legyenek, mert a süket kortest még az ág is huzza, illetőleg az ellenfél kortese ahol éri, becsapja.

Most, hogy nyitott szemekkel és fülekkel kortesnek álltal, elfoglalhatod a helyedet és elfoglalhatod a szavazást. Nem mindenki szavazó, aki annak látszik, de azért te minden felnőtt emberben egy szavazót láss és tiszteld mint atyádat és anyádat, különben rövid és dicstelen lesz pályafutásod.

A szavazó egy értékes alany, melyben a kortes az állitmány. Tehát jön az alany, — te már messziről látod, — te egy merész elhatározással lecsatlakozod, mire a meglepetéstől magához tér, már be is mutatkozta, de miután a te neved egy cseppent sem fontos, szüntelen a jelölt nevével duruzsolod a fülebe. Addig duruzsolj, míg téged megutál, de a jelölted ne-

vét annyira megszokta, hogy álmodnia is erről kell.

Nagyon természetes, hogy mialatt te beszélsz, a másik nem jut szóhoz. Így esik meg aztán, hogy mikor az agyonbeszél alanyt az urna elé kíséred, és az ott végre magához tér, kisérd, hogy nem is szavazó, vagy ha szavazó, akkor nema kerületében, hanem esetleg egyik szomszédos városban van szavazati joga. Mikor ez kiderül, te már egy tizedik szavazóval vagy elfoglalva, aki valódi, hamisítatlan szavazó, de megesküdött az anyósának, hogy éppen a te jelöltedre nem szavaz.

A jó kortes ilyenkor rövid, de velős előadást tart az anyós természetrajzáról, fölébrésztli a minden vöben szunnyadó oroszánt, földulja a családi békét, de esküszegésre bírja a szavazót.

Különös figyelmébe ajánlom a kortesnek a rejtélyesen mosolygó szavazót. Mit mosolyog ez az ember rejtélyesen, miért nem kacag, harsányan, szívből hahotázva? Rejtélyesen mosolyog, miközben a szavazólapját vizsgálod, még rejtélyesebben mosolyog, ha a jelölt nevével ékeskedő kis ragasztó cédulát rá biggyeszted a szavazó-lapjára, szüntelenül mosolyog, a kezdő kortes pedig, egy jó lelkű, könnyen kapacitálható szavazónak tartja a mosolyembert. Hát ez a legveszedelmesebb spécies. Az ilyen szavazó mindent megenged, mindenre

esküszik, aztán még mindig mosolyogva dobja be az urnába a mellényzsebében gondosan rejtgetett hófehér papirozt, melyre ő maga írta a neveket és melyen mindenki ott van, csak éppen a kortes jelöltjének a neve nincsen Óvakodjunk a mosolygós szavazóktól.

A választásnál nincsenek kortesek, csak kortes van. Nyolc jelöltnél nyolc féle kortes dolgozik. A jelöltek köthetnek paktumot, de a kortes soha. A kortes mindig lágy szívű, ha a másik jelöltől szó, úgy esik meg aztán, hogy a paktumot kötött jelöltek kortesei egymást ragasztják agyon. A szavazónak ugyanis mindig van olyan név a listáján, melyhez nem ragaszkodik, a kortes tehát gondatlanul leragasztja a saját jelöltje nevével még akkor is, ha ezer paktum bilincsei is kötik össze a jelöltek. A melyik kortes egyszer futni engedte a szavazót, elszalasztotta a biztosra tartott szavazatot is.

Szó sincs róla, nem valami rózsás mester-ség kortesnek lenni, de a szavazó sorsa sem irigylésre méltó. Minden jelölt részéről egy-egy kortes veszi körül. A testi épségének veszélyeztetésével tesz meg minden lépést a szavazó helyiségig és mialatt jobbról-balról a jelöltek érdemeit harsogják a fülebe, szegénynek minden gondolata a menekülés. De hát nincs menekvés. *Noblesse oblige*. Aki isten kegyelméből szavazó lett, annak kötelességei vannak. Kőte-

zás kapcsaival is érdekszövetségeket alkossanak, amelyeknek az a törekvése, hogy a maguk nézeteit tegyék mindenek fölött uralkodóvá. Nem félünk attól, hogy ez a választás e fajta veszedelemnek rejti a magvát; de semmiesetre se árt, ha a közgyűlési termet az ilyenek ellenében előre, a baj híre nélkül is dezinficiálni igyekszünk.

TÁVIRATOK.

György király Bécsben.

Páris, november 18. György görög király ma este az orient expresszvonattal innen Bécsbe utazott.

November 18.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 18.

Ma három esztendeje!

Ez a sóhaj lobban el mindenkinek az ajkáról, aki ma reggel átlépte a Ház küszöbét. És ugyanakkor elvonulnak szemel előtt azok a zivataros jelenetek, melyeknek ma három esztendeje színhelye volt a Ház.

Akkor is tombolt az obstrukció, épp úgy, mint ma! Akkor is izgatottak voltak az emberek; a kormány tagjai pedig épp oly rejtélyesen jártak a folyosókon, mint ma délelőtt.

De valami különbség mégis van. Az akkori „forradalom” napján hallani lehetett itt ott jóízű káromkodásokat. Míg ma... minden horvát, még a szenteket is horvátul szidják.

Lassan, nagyon lassan népesedik a folyosó. A disszidensek a legfürgébbek és a legmosolygósabbak.

— Nos, — kérdezik — mi lesz ma?

— Hogy-hogy? — álmélkodnak a hü kormánypártiak.

— Hát úgy, hogy lesz ma november tizen-nyolcadika, vagy nem lesz?

Hammersberg László erre flegmatikusan előveszi zsebnaptárát és ezt olvassa ki belőle:

„November 18. Hétfő. Oló nap.”

— Tehát nem lesz november 18., hanem már meg is kezdődött éjjel után.

De ez csak tréfa. Komolyabb híreket is

lességei a kortessel szemben, akivel lelkiismeretesség dolgában egy trappista szerzetes sem vetekedhet.

A kortesélet gyönyörűségei közé tartozik az összetűzés a rend buzgó óreivel, akik folyosó örök, a rendreutasítások özöne a választási elnök részéről. Szenvédélyes szóváltások a többi jelölt kortesseivel. Ez utóbbi szórakozás a leggyakoribb. Miután minden kortes egy anyatigris szeretetével veszi körül a szavazót, csak természetes, hogy a sok anya, illetőleg tigris féltet: kincsként őrzi a megszerzett szavazót. — Valóságos művészet a már egyszer kapacitált szavazót egy pár szóra megkapni. Ilyen esetben a legjobb módszer, ha a kortes valami szenzációs közlés ürügye alatt hívja el a szavazót. Ajánlom a következő rémhíreket: tűz ütött ki otthon, a kis fia kitörte a nyakát, az üzlettársa megszökött a feleségével s több hasonló rokonszenves kis hírt.

Még nagyon sok csinja-binja van a kortesművészetnek, de miután a választó pszichológiája kitanulmányozhatatlan, a kortes művészetére van bízva, hogy a helyzethez alkalmazkodjék. A jó kortes félsiker, a többit elvégzik a szavazók.

kolportálnak. Ezek szerint a kormánynak az a szándéka, hogy a vámtarifa tételeit egyetlen szakaszba foglalja és úgy fogadtatja el a Házzal.

— De ez sem ma fog megtörténni — újságolják — hanem holnap; nehogy azt higgyék, hogy a kormány e cselekedete és Tisza házzabállysértése között bármilyen összefüggés van.

— Tehát nem lesz házzabállysértés? — Szó sincs róla, — pattogott Thaly Kálmán — a házzabályokhoz nem nyulunk. Az szent és sérthetetlen.

Ezzel a horvátok csöndesen szervezkednek. Már nem is állítanak ki szónokokat, mert valamennyinek mindig készen kell lenni. Hiszen a szövegkorások következtében minden pillanatban sor kerülhet mindegyikre.

— Álljon velünk szóba a kormány! — hirdeti Supilo. — Ha ezt nem teszi meg, obstruálunk rogyásig.

Ezek november tizennyolcadikának a bevezető akkordjai.

Az előző szobában nagy tanácskozás van. Justh Gyula, Návay Lajos, Rakovszky István, Hammersberg László és Wekerle Sándor tanácskoznak.

Könnyen kitalálható, hogy miről.

Hoitsy Pálnak ez a véleménye:

— Azt tudom, hogy a kormánynak van valami terve az obstrukció letörésére, de nem meri alkalmazni. Még vár.

Részletes tudósításunk:

Justh Gyula elnök háromnegyed tizenegykor nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után bejelenti, hogy Piliszy István a gazdasági bizottság tagsági helyéről lemond.

Hédervári Lehel előadó betérjeszi a mentelmi bizottság jelentését a Vajda ügyről. A jelentést ki fogják nyomani és annak idején napirendre tűzik.

Következik az autonóm vámtarifa részleteinek tárgyalása.

Mazuranics Bogoszláv horvátul beszél a második szakasz ellen.

— Elég volt! — kiáltozzák felé rövid idő múlva.

Elnök figyelmezteti, hogy beszédét nem szabad olvasni, hanem elmondania kell.

Zagorác István általános türelmetlenség közben beszél horvátul a javaslat ellen.

— Nincs ezeknek pofájuk — kiáltja közbe Pozsgay.

Elnök: Pozsgay képviselő urat ezért az inparlamentáris kifejezésért rendreutasítom.

Zagorác István befejezi beszédét.

Novoszel Mátyás a következő horvát szónok. Félbeszakítás nélkül mondja el beszédét.

Vinkovics Bozsó horvát beszéde után

Pozsgay Miklós engedélyt kér a Háztól, hogy szólhasson. Bocsánatot kér előbbi inparlamentáris kifejezésért. De kijelenti, hogy a horvát szónok személyét és magyar hazáját támadta. Ezért használta ő az inkriminált kifejezést.

Elnök: Ebből egy szó se igaz. A szónok senkinek a személyét, sem Magyarországot nem támadta.

— Jó fiu az — kiáltják közbe.

Pribicevics Szvetozár horvátul beszél.

Budiszavlyevics Bude rövid horvát beszédet mond.

Brics Vatrosláv felszólalása után

Banjanin János beszélt a javaslat ellen. A vámtarifa javaslat második szakaszát egyszerű szavazással elfogadták.

Az előklést most Rakovszky István vette át, aki erősebb eljárást tanúsított és megvonta a szót az egyik horvát képviselőtől, Modrusán Gusztávtól.

Justh rögtön felment az emelvényre és maga vette át az előklést.

A harmadik szakasznál felszóltak: Popovics Dusan, Vinkovics Bozsó, Brics Vatrosláv, Mazuranics Bogoszláv, Lukinics Odón, Lorkovics Iván és Surmin György, azután a harmadik szakaszt is egyszerű szavazással elfogadták.

Ezzel az ülés véget ért.

A városatyaválasztás.

Az új bizottsági tagok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

A tegnapi nap nem tartozott a közönséges vasárnapok közé. Élénk, eleven képet nyújtottak az utcák, amelyeken fehér karszalagos kocsisok által kezelt kocsik röpitették a szavazókat a választási helyiségek felé. Kortések szaladgálása, izgatottan tárgyaló emberek csoportosulása tette változatossá az utcák képét. Máskor az egészség felőli tudakozódás volt az obligát kérdés, tegnap pedig ez:

— Kikre szavaz?

Estig tartott az izgalom. Kilenc órára fejeződtek be a városatyaválasztások, amelyekről alábbi tudósításunk szól:

Az első kerület.

A városháza déli részén fekvő földszinti, barátságosan befűtött teremben pontban kilenc órakor nyitja meg Rosenberg Miksa dr. a választási aktust. Künn a folyosón és a városháza előtt csendes minden. A választók egyelőre nem igen tolonganak. A szavazatszedő küldöttség elnöke Rosenberg Miksa dr., helyettes elnök Reinhardt Gyula. A jegyzői tisztet Argel István végzi. Rosenberg dr. néhány bevezető szó után bejelenti, hogy tiz bizalmi férfit jelentettek be. Felolvassák a neveiket, de ekkor kitűnik, hogy a tiz közül mindössze négyen vannak jelen: Hacker Mór, Schaffer József, Éber Nándor dr. és Thèmes Rezső. Miután a törvény, de meg a logika örök törvénye alapján is bizalmi férfi csak az lehet, aki jelen van, a többi hat bejelentett bizalmi férfi nem vétetik tudomásul. Az elnök előtt egy kis sárgára festett ládika fekszik. Felnyitja a fedelét és bemutatja:

— Ez lesz a választási urna. Tetszik látni, teljesen üres.

Üres — konstatalják és rögtön le is pecsételik, nehogy valaki bevarázsoljon egynehány cédulát. Csakhamar kezdetét veszi a választási aktus. Elsőnek Blaskovits Antal szavaz. Be akarja dobni az urnába az alaposan összehajtogatott kék cédulát, de Reinhardt Gyula hirtelen megfogja a kezét:

— Pardon, előbb konstatalni fogjuk, hogy szavazó-e — szól mosolyogva. A második szavazó Baross Dezső, a harmadik Bing János, majd pedig Plesch Herman dobja be a szük nyíláson át a szavazó cédulát. A következő szavazó Maisztrovics János. Főleg azért érdekes, mert ő is a jelöltek között van.

— Saját magára is leszavaz? érdeklődnek mosolyogva.

Maisztrovics hallgat, de egyik hive konstatalja, hogy a saját nevét kitörölte a cédulából.

— Rosszul tette, — mondják — senki sem hiszi el.

Majd leszavaznak Rivész Nándor, Bányai Miksa, Berger Manó, Bokor Alajos és Havas Sándor. Ezután néhány pillanatra megakadt a választás. Szavazó nem jelentkezik, ellenben megjelenik Müller Károly és panaszt tesz:

— Elnök-ur, künn a folyosón céduláznak. Ezt nem volna szabad megengedni.

— Intézkedni fogok, jelenti ki az elnök.

Néhány rövid másodperc múlva ismét sürrüben jönnek a szavazók. Ekkor szavaz le egy másik jelölt is: Chirke Vilmos. Tőle már nem kérdezik meg, hogy kitörölte-e a saját nevét. A kérdés ugyanis meddő volna. Egymásután dobják az urnába a szavazócédulát Szuchy Károly városi iktató, Deutch Iszó dr. ügyvéd

és Szöllősi István tanár. Az egyik bizalmi férfi, Hacker Mór is le akar szavazni. Már-már elűnik a szavazó cédula az urnában, amikor Rosenberg Miksa dr. meg fogja a karját:

— Hopp! Bocsnat, nem szavazó.

Hacker csudálkozva néz és bemutatja a nyomtatott listát. Ott fel van véve a neve.

— Helyes kérem, de itt az irás dönt, nem a nyomtatott betű — jelentette ki az elnök. — A hivatalos, a központi választmány által rendelkezésemre bocsátott listában nincs felvéve.

Háromszor is megnézik, de ha hatszor néznék meg, akkor sem volna benne Hacker Mór neve. Végre is kisül, hogy tévedésből a negyedik kerületben vették fel, noha már hosszabb ideje az első kerületben lakik.

Friss egészségben érkezik meg a kereskedők körének elnöke: Tedeschi Viktor. Egy tized másodperc alatt leszavaz és kisiet a teremből. Ezután játszódik le az első derűsebb jelenet. Dániel László földbirtokos már az ajtóban bemozdja a nevét.

— Helyes, konstatalják, szavazó. Dániel László tőkepenzes.

— Földbirtokos, de nem tőkepenzes. Mappingság még a listát is meghamisítják.

Dániel kijelentése derűtséget kelt, noha meglehetősen metsző. Ezután leginkább a vasutasok szavaznak. Egymásután vonulnak fel egyenruhában, de leginkább anélkül. Ők az emberiség legkorábban kelő osztályába tartoznak és mint a rossz nyelvek mondják, már szombaton éjjel tizenkét órakor felkeltek, hogy le ne késsenek.

Egyelőre nem volt még egyetlen visszautasítás sem, de tíz óra felé ilyen is akad. Konstatalják, hogy a jelentkező Opánszky Lajos máv. kalauz nincs benne a listában. Egy Opánszky Pál nevű kalauz benne van ugyan, de Pál az nem Lajos, viszont Lajos nem Pál. Ha nem Lajosnak, hanem Saulusznak hívnák, akkor talán könnyebben átvedlene Paulusszá, így azonban nem fogadják el szavazatát, sőt az elnök ebbeli kijelentését még meg is toldja:

— Figyelmeztetem, hogy ha később mint Opánszky Pál jelentkezik a legnagyobb bajok lesznek.

Opánszky Lajos nevet és ki tudja, nem-e vedlik majd át Opánszky Pállá.

Hamarosan megtörténik a második visszautasítás is.

— Sajnálom, kedves kolléga ur, mondja Rosenberg Miksa dr., Pavlovits Szvetozár dr. ügyvéd nincsen benne a listában.

Ezután az elutasítás után Cs. Endes Dániel szavaz. A színház tájékaról elsőnek Tilger Árpád karmester jelenik meg és kitűnő taktus érzékkel helyezi el az urnában alaposan összehajtogatott céduláját. A városi hivatalnokok Rimanóczy Zsigmondot küldték elsőnek a csatornába. A csekély számú országgyűlési képviselők közül Nagy Sándor szavaz elsőnek.

— Hogy állunk? kérdezi, abban a hiszemben, hogy képviselőválasztás folyik, ahol minden pillanatban nyilvánvaló a szavazatok aránya. Itt bizony másképp van, az eredmény csak lámpagyújtáskor, vagy még később fog kitűnni.

Tíz órakor szavaz le Kádas Kálmán főjegyző. Megjelenik a valódi Opánszky Pál is és így ki van zárva, hogy a Lajosnak keresztelt Opánszky az ő nevében szavazzon le. Tíz óra után erősebb csoportokban vonulnak fel a választók. Leginkább vasutasok jönnek, de akad közöttük színész is, mint például Hunyady József.

A folyosón meglehetősen csendes az élet. Csak néhány önjelölt kardoskodik vigan, reményteljesen önönmagáért. Kevésen hajlanak a

szavukra. A rendfentartó Riedt István felügyelőnek kevés, nagyon kevés, sőt egyáltalán semmi dolga sem akad. Azzal szórakozik, hogy hol lecsatolja, hol felcsatolja a kardját, amelyre, tekintettel a bárányszelid hangulatra, semmi szükség nincs. A terembe bottal, esernyővel, vagy más fajta sétáló eszközzel tilos a belépés. Nehányan mégis botostul akarnak bemenni, de az ajtónál posztoló rendőr elcsipi őket és karjának hatalmával veszi el a botokat.

Tizenegy óra felé élénken, gyors tempóban folyik a szavazás. Ha a választók ezután is ilyen tömegesen jönnek, délután két órára lezárhatják a szavazást.

Ladislav József, a színház kitűnő baritonistája csengő bariton hangon adja le titkos szavazatát. A művészet egy másik szakát, a festészetet Urhegyi Alajos képviseli.

— Gyönyörűen kipingálhatta a szavazatát — mondják.

Féltizenegy óráig kétszázhusz választó adja le szavazatát. A szavazás éendben folyik. A bizalmi férfiak eddig még egyszer sem léptek közbe. Tizenegy óra után feltűnik Keszler Ede hatalmas alakja, könnyed eleganciával tünteti el az urnában a cédulát. Közvetlenül utána megjelenik Barabás Béla is. Hangosan köszönti a teremben lévőket.

— Adjon isten jó reggelt.

Az elnök, aki nem tudja, hogy Barabás szól, csendet kér. Barabás leadja a szavazó cédulát, néhány barátjával és tisztelgőjével kezét fog azután eltávozik. Utána szavaznak le Nemes Zsigmond dr. és Ottenberg Tivadar, később Steinhardt Mór dr., Steigerwald Alajos.

Tizenegy órakor Boros János izgatottan ront be a terembe.

— Elnök ur, a teremben korteskednek. Tessék utasítani a rendőrséget, hogy akadályozza meg.

— Én nem látok korteskedést, — szól Rosenberg Miksa dr.

— Pedig ennek dacára korteskednek, válaszol Boros.

Riedt István rendőrfelügyelő ekkor közbelép és több korteskedőt távozásra szólít fel. Közben meglehetősen gyors tempóban folyik a szavazás. Dél felé szavaz le az első ténár, Kara Győző és az első bíró: Éles Simon. Valamivel később Dálnoki Nagy Lajos alispán is leadja szavazó céduláját. Tizenkét órakor szavaznak Köller János táblabíró és Neuman Dániel.

Ugyanekkor izgalmasabb incidens játszódik le. Egy választó megtámadja az elnököt: — Itt cédulákat ragasztanak. Én nem vagyok bizalmiférfit, de nem türhetem, hogy itt a teremben korteskedjenek.

— Én nem látok itt korteskedést. Cédulákat ragasztani mindenkinek szabad. Tessék elhallgatni, mert különben erélyesebb rendszabályokhoz nyulok, szól erélyesen az elnök.

Tizenkét óráig háromszázkilennyolc szavazó cédulát adnak le. Maisztrovics János felhívja Nemes Zsigmond drt, hogy ne korteskedjen a teremben, illetve ne ragasztasson cédulát. Rosenberg Miksa dr. újból kijelenti, nem látja, hogy a teremben korteskednének.

Valamivel tizenkét óra után gyéren jelentkezik a szavazók. Ekkor már négyszáztizenkilencen adták le szavazatukat. Egy óráig lassan folyik a szavazás. Az elnöki széket ekkor Reinhardt Gyula helyettes elnök foglalja el. Délután két óráig ötszázharminc szavazólapot dobtak az urnába.

Három órakor szavaz le Faludy Károly, a színház közkedvelt komikusa. Komikusához nem illő komoly ábrázattal adja le a cédulát. Nagyon tetszik, ahogy egy Molnár László nevű szavazó ezzel a kijelentéssel adja át céduláját:

— Én kérem, Nagy Sándorra szavazok.

— Nagyon szép — mondja Angel István — de ezt nem kell elárulni.

Három órakor derűtséget kelt, hogy egy részeg ember tolauskodik a terembe. Nagy nehezen kitudszkolják, de e közben alapos patáliát csap Félnegyig hatszázhetvenhat szavazatot adnak le. Közel a záróra. Három óra negyven perckor végleg elfogynak a szavazók. A kortesek megerőltető munkát fejtenek ki, hogy még néhány szavazópolgárt beszállítsanak. Nagy nehezen keritenek is néhányat, például Csányi Sándort és Murányi Ferencet. Az utolsók között szavaznak Hermann Károly dr., Regéczy Mihály, Deutsch Károly, Kristóf György, Domány József, Keller Izsó. Valamivel 4 óra előtt meggyújtják a lámpát, nehogy valaki a sötétben elcsenye az értékes urnát. A legutolsó szavazó Rosenberg Miksa dr. Négy órakor az elnök bezárja a szavazást. Ekkor kitűnik, hogy összesen 694 szavazatot adtak le. Az elnök felnyitja az urnát és az asztalra önti a szavazó cédulák hatalmas garmadáját. Van itt mindenféle szín, kék, fehér, vörös, sárga, sőt még lila is. Az elnökség asztala körül a kíváncsiak hatalmas csoportja képződik. Megkezdődik a szavazatok összeszámlálása, ami nem csekély munka. Előbb rendezik a szavazó cédulákat. Az olyan cédulákat, amelyeken tisztán a hivatalos lista szerepel, külön csomóba rakják. A vegyeseket szintén külön szortírozzák. A munka lázasan folyik.

A szavazatok megszámlálása következett ezután. Csakhamar kialakult a helyzet képe: az utolsó helyről valakinek le kellett szorulnia. Negyed kilenckor került a sor az utolsó szavazólapokra. A teremben óriási fokra hágott az izgatottság: Mandl, Wagner és Rosenberg teljesen egymás mellett haladtak. Hol az egyiknek volt egy szavazatával többje, hol a másiknak. Az utolsóelőtti szavazásnál Wagner van előnyben, az utolsó lista azonban kiegyenlíti a Mandl esélyeit. Az elnök általános figyelem közt hirdeti ki az eredményt.

Városatyákká választottak:

Nagy Sándor dr.	516
Tisch Mór dr.	475
Révész Adolf	461
Tedeschi Viktor	446
Fetter Géza	445
Faragó Rezső (uj)	440
Sztanovics Miklós (uj)	427
Chirke Vilmos (uj)	372
Mandl Vilmos dr.	330
Wagner József (uj)	330

szavazattal.

A legtöbb szavazata volt még Rosenberg Sándor dr.-nak (323), Maisztrovics Jánosnak (292), Radó Károly dr.-nak (162), Salacz Gyulának (122), Braun N. Antalnak (70), Wallfisch Árminnak (44.) Összesen 52 emberre adtak le szavazatot.

A második kerület

A II. kerület választást helyisége a Weltzer János-utcai fluiskoia III. b) osztálya volt, egy kicsiny, fülledt levegőjű szoba, amelyet a jelenlevők erős dohányzása még elviselhetetlenebbé tett. Egy választó a teremben rosszul is lett, epileptikus rohamokat kapott.

A szavazatszedő küldöttség elnöke: Péterffy Antal, helyettes elnök: Éles Béla dr., jegyző: Bökényi Arisztid. Bizalmi-férfiak: Sági Henrik, Kuttin Alfréd, Hönig O.ó, Vizer Lajos dr. és Záray Ödön. Hatósági azonossági tanuk: Grósz Samu számtiszt és Török Viktor segédtiszt.

Pontban kilenc órakor az elnök szinnyel lepecsételte a sárga faladikát és megkezdődött a szavazás. Az első órában csak gyéren szállta.

góztak a választók; tíz óráig éppen száz szavazócédula adatott le.

A hangulat az iskola helyisége előtt az utcán nagyon lelkes volt, számos érdeklődő a hideg idő dacára órák hosszat álldogált künn és a választás esélyeit mérlegelték. Néha megjelenik egy-egy jelölt, akit csakhamar nagy csoport vesz körüli és már előre gratulálnak megválasztásához.

A kortesek élénk tevékenységet fejtenek ki, kocsin és gyalog hozzák a szavazókat. A 25-ös bizottság főkortesé az agilis Schwartz Zsigmond, aki egy egész táborokar felett rendelkezik. A 25-ös párt kitűnően van szervezve s a győzelem tudatában nagy kedvvel dolgozik.

A függetlenségi párt irodája Müller Károly képviselő Kazinczy-utcai házában, a 25-ös bizottság pedig ifj. Czeller István Weitzer János-utcai műtermében van. Mindkét iroda serényen működik.

A választási helyiségben minden pártnak egy-egy jegyzője ül, aki a leszavazottak névsorát kis papírszeletekre veti. Ezeket a papírszeleteket néhány a párt szolgálatában álló ember várja és rögtön viszi a pártirodába, hogy ott tájékozva legyenek, ki szavazott már és még ki van hátra, hova kell kocsit, vagy kortest küldeni. A kortesek között feltűnően sok az urlember. Még is jegyezték néhányan:

— Most nem olyan kétes alkak agítálnak, mint azelőtt.

Epizódokban sincs hiány.

Egy kortes a választási teremben kapacitált egy szavazót. Az egyik bizalmi férfiú észrevette a dolgot és odaszólt:

— Kérem, a választási helyiségben nem szabad korteskedni!

— Bocssá az kérek, taláta fel magát hirtelen Fischer dr., csak a tisztelt választó ur egészségi állapota felől érdeklődtem.

Kocsin hozzák Iritz Izidort, egy hibás lábú embert, aki felnőtt leányával együtt jön be. A szavazócédulát átadja leányának.

— Csak személyesen lehet a szavazócédulát leadni, hangzik az elnök szava.

Néhány választópolgárt az elnök visszatartat, mert nevének csak a nyomtatott névsorban foglalt helyet, az írott névlajstromban nem. Ilyen sorsban részesültek: Pick Ernő, Ekker Gyula, Dulovics Oszkár, Szalay Dezső dr. és még többen, akik közül néhányan más kerületbeli szavazók. Bebanéz Müller Károly, Arad város népszerű képviselője, érdeklődve a beadott szavazócédulák száma iránt.

11 óráig 206 szavazócédula került az urnába. Ezután már kisebb számban jelentettek a szavazók. Fél-tizenkettőkor jön Barabás Béla, akit a terembenlevők harsány éljenzéssel fogtak körül. Egyszerre háromféle szavazócédulát is nyomtak a kezébe.

— Kérem, szabadkozik Barabás, én már leszavaztam az első kerületben.

Dámfelé beábrít Vajda Izsó és leadja szavazócéduláját. Keresik nevét a lajstromban, de nem találják.

Azelőtt Weisznek hívták, siet a jegyző segítségére. De bizony úgy sem akadtak rája, a pártirodába utasították tehát, ahonnan majd felmegy vele egy kortes a polgármesterhez. Ha ott igazolványt kap arról, hogy ő II. kerületi választó, akkor leszavazhat.

Fél három óráig 500-an szavaztak. Helfer Vilmos leadja szavazócéduláját az elnöknek s egyuttal kijelenti:

— Kovács Vincére szavazok! A dologban pedig a legmulatságosabb az, hogy az ajtó előtt kezébe nyomott listán Kovács Vince nem is szerepelt jelöltként. Vizer Lajos dr. buzgón

dolgozik a hivatalos lista jelöltjei érdekében és emiatt több ízben összetűzése támad egyik bizalmi férfiúval, aki a 25-ös bizottság hive. Egyébként meglehetősen egyhangúsággal és lassúsággal folyik a szavazás $\frac{3}{4}$ óráig. Ekkor 580 a leadott szavazócédulák száma. Az elnök kijelenti, hogy 4 órán túl nem fogad el szavazólapokat. Nagy mozgolódás keletkezett erre, a kortesek szanaszét futnak választókért, a lustábbak lakására kocsit küldenek, csak jönnek el leszavazni.

Pontban négy órakor az elnök a szavazást bezárja.

A terem egyszerre megtelt érdeklődőkkel, akik lázas kíváncsisággal várták az eredményt. Egy-egy jelölt megválasztására tippelések történtek, számos fogadás ment szivarba, sőt pezsgőbe is.

Hosszadalmas és unalmas eljárás következett most: a szavazólapok összeolvasása, az egyes pártok céduláinak kiválasztása és a jelöltre leadott szavazatok felolvasása, leírása és megszámlálása. Ez a munka délután 4-től esti 8 óráig tartott. Beadatott 587 szavazólap, héttel több, mint hat évvel ezelőtt.

Csupán a hivatalos listán felsorolt jelöltre, az u. n. „szűz” listával 39, a 25-ös bizottság változatlan listájával 38, az u. n. független polgárok listájával 11 szavazólap érkezett be, 499 szavazólapon törlések, ragasztások vannak. Számos szavazólapon egyedül Szél Ernő neve áll.

Némely szavazólapon elmés megjegyzések keltettek derűtséget.

Igy Hehs Béla neve mellett egy helyen ez állott:

— Csak azután ő is szavazza meg a váltóimat! Másutt Stauber József neve mellett:

— A versenimet nem nyomtatja ki, de azért leszavazok reá . . .

Egy szavazólapon Oncu Miklós neve is jelöltként szerepelt, ezzel a megjegyzéssel:

— Testveri kötelességből.

Egy cédulán Tolnai János helyett Tolnai Lajos állott, ezt a szavazatot az elnök többek tiltakozása ellenére sem engedte Tolnai javára írni.

Nyolc órakor az elnök kihirdette az eredményt, amely szerint városatyák lettek:

Nesner Aladár	436
Nagy Kálmán	419
Stauber József	412
Hehs Béla (uj)	392
Kovács Vince	389
Tabakovits Emil	378
Frint Lajos	333
Leitner Ernő dr.	303
Kosztka Emil (uj)	301

szavazattal.

Azenkívül kapott Tolnai János dr. 297 szavazatot, a törvényhatóságnak ezen régi, érdemes munkása tehát csak 4 voks miatt maradt kisebbségben. Szabó Zoltán 256, Szél Ernő 114 szavazatot kapott. Több-kevesebb szavazatot kaptak még: Solymos József, Scharfner Sándor, Oravetz Miklós, Simai István, Salacz Gyula stb.

A választás eredményét a jelenlevők nagy örömmel, kitörő éljenzéssel vették tudomásul.

III. kerület.

A harmadik kerületben nagyon álmosan indult meg a városatyaválasztás. Hintón, fiakeren, egyfogatun és gyalog — lassan érkeztek meg a választók a kapa utcai iskola elé, hol négy rendőr ügyelt a rend fenntartására. A rendőrtisztviselők közül jelen voltak Moldován Ödön, Kovács Antal és Vidéky Gusztáv hadnagyok. A szavazatszedő küldöttség elnöke, Bog-

dán Virgil dr. már jóval kilenc óra előtt megjelent a választóhelyiségben és leült az urna elé. Nemsokára azután odatelepedtek a hossza asztalhoz ifj. Varjassy Lajos dr. rendőrfogalmazó és a szavazatszedő küldöttség részéről Kasnyik Lajos számtiszt és ifj. Mittner József adótiszt. Azután megérkezett az elnök helyettese, Steigerwald Alajos is és végre megjelent a bizottság előtt az első szavazó, egy jóképű román atyafi, kit a kortesek és a számtalan önjelölt annyira kiforgattak odakint a magányos éjszárásából, hogy amikor az elnök megkérdezte a nevét, egy pillanatig gondolkodott, de azután gyorsan kivágta:

— Szalay Arnold.

— A nevét kérem — szólt újból az elnök és a jelenlevők közül néhányan románul is siettek közölni vele az elnök ohaját.

— Oh, tudok én magyarul, felelte erre az öreg bácsi, aztán egy percig gondolkodott és utána ragyogó arccal kiáltotta:

— Zima Tibor.

Végre a szavazatszedő küldöttség megállapította a zavart szavazó kilétét és az öreg bácsi leadhatta szavazó-céduláját, melyre minden névre más más nevet ragasztottak — persze az önjelöltre.

Ezalatt kint az utcán mind több ember gyűlt össze és a korteskedés is kezdetét vehette. Nyugodtan és biggadtan nézte a manővert Zima Tibor. Biztosan tudta, vagy legalább is érezte, hogy őt ugyanis megválasztják, mert mindenfelől megnyilatkozott az iránta érzett szimpátia. Csak egy választó akadt, aki feléje kiáltotta:

— Nem kell újságíró!

Zima Tibor nyugodtan válaszolt:

— Miért nem kell? Hát nem mi újságírók szolgáljuk leginkább a népet? Nem mi tesszük nappaltá az éjszakáinkat a nemzeti művelődés érdekében? Nem mi . . .

De nem is kellett, hogy tovább mondja. Mindenfelől védelmére keltek az újságíróknak és a támadó maga is kijelentette, hogy Zimára szavaz.

Az álmos hangulatot csak egy huszonöt kocsin arra robogó parasztlakodalom élénkítette egy kissé. Dámfelé aztán megjelent Müller Károly országgyűlési képviselő is, kinek személyes megjelenése volt a legjobb korteskedés. Ettől kezdve sűrűbben érkeztek a szavazók s időnkint egészen megöltötték a tágas választóhelyiséget.

Sok méltatlankodásra adott okot, hogy több választó neve, noha választójoguk kétségtelen, nem szerepelt a hivatalos névjegyzékben. Az elnök természetesen nem tehetett egyebet, mint azt, hogy felküldte őket a polgármesterhez, hogy onnan hozzanak választójogukat igazoló irást.

A választás különben érdekes epizódokban igen szegény volt s csak azt jegyezhetjük fel, hogy délután három óra tájban, balsejtelmes előérzettel mondta Ravasz Imre Tafrov Józsefnek:

— No, nem fogunk együtt ülni a tanács-teremben.

Tafrov megijedt:

— Hát nem leszek meg?

— Én nem leszek meg, — válaszolta Ravasz Imre szomorúan — és igaza volt: a hivatalos jelöltek közül ő volt az egyetlen, kit nem választottak meg.

Délután négy órakor csendben, rendben véget ért a választás és este tíz órakor elkészült a küldöttség a szavazatok megolvasásával. Szavaztak összesen 498-an. Az eredmény a következő volt:

Müller Károly	404
Szathmáry Károly (uj)	372
Szalay Arnold dr.	364
Dobró Pál	332
Zima Tibor (uj)	315
Blaskovics Antal	286
Fritz József	253
Kiss Ferenc	203
Taflov József (uj)	199

szavazattal.

Nagyobb számú szavazatot kaptak: Szathmáry István (196), Ravasz Imre (172) és Gállányi Ernő (98).

A negyedik kerület.

A városatyá választások közül a legcsendesebb, a legnyugodtabb lefolyású a IV-ik kerületi volt. Lassan, álmósan indult meg a szavazás és tömegesebben csak tizenegy óra felé érkeztek a választók, amikor a szavazás csendes menetét két esemény zavarta meg.

Az első incidensben a főszereplő egy *Kirsch* nevű választó volt, akit valamelyik kortes odakint kapacitálni igyekezett a saját jelöltjével érdekében. A kortes, hogy érvelését minél súlyosabb argumentumokkal bizonyítsa, két ezüst forintot és egy szavazó cédulát csúsztatott a választó tenyerébe. *Kirsch* elfogadta a pénzt és a listát is, de az urnába azért a maga szavazólapját akarta bedobni. Mikor a kortes ezért szemrehányásokat tett neki, a szangvinikus választó az asztalra vágta a négy koronát és kiabálni kezdett:

— Nekem nem kell pénz! Éljen Rámer!

Alighogy ezt a zavart lecsillapították, következett a délelőtti második eseménye. *Barabás* Béla dr. látogatott be a választási helyiségbe, ahol a jelenlevő bizalmi férfiak és az elnök élénk ovációban részesítették. Fél-tizenkét óra után, amikor az eddig elnöklő *Lukácsy* Lajost felváltotta *Gutzjahr* Mihály alelnök, beállott a rendes déli szieszta és annyira kevés volt a dolog, hogy *Zubor* Andor, a hatóság képviselője, választás közben elköltötte a maga négyfogásos menüjét. *Lukácsy* visszatértek (2 óra) azután újra élénkült a forgalom és a záróra mintegy 350 szavazatot adtak le.

Öt óra után kihirdették a választás eredményét, amelyet folytonos éljenzés szakított meg:

— Éljen Rámer! Éljen Tenner! Éljen Issekutz! Szudy éljen! — kiáltozta a közönség kedvenceinek nevét.

A választás részletes eredménye a következő. Megválasztottak:

Rámer István (uj)	313
Szathmáry János	271
Tenner Lajos (uj)	267
Szudy Elemér (uj)	263
Walder Gyula (uj)	244
Issekutz László dr.	239
Mittner József	228

A kibukottak közül tetemesebb számú szavazatot kaptak még: *Hunya'y* József 92, *D. Szabó* Mihály 78, *Tumó* Lajos 67, *Nyáry* Vilmos 32

MULATSÁGOK.

(=) Mulatság Világoson. A világosi önkéntes tüzoltó egyesület folyó 23-án, saját alapja javára, a Mátyás király szálloda dísztermében, szolgálati érem kiosztással és tombolával egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Belépődíj: személy-jegy 2 korona, család-jegy 4 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak.

A kevermesi parcellázás befejezése.

— Értekezlet a megyeházán. —

A meghódított idegen birtok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Nevezetes, az egész országra kiható jelenségű akció zárókövét tették le egy tanácskozáson, amelyet ma délelőtt, Arad vármegye székházában tartottak meg. A kevermesi *Ypsilanti* uradalom parcellázásának teljes befejezését jelenti ez. A parcellázást, amint ismeretes, a földmivelési miniszter megbízásából *Lekky* István miniszteri osztálytanácsos vezette, s azt aránylag rövid idő alatt be is fejezte. Valóságos kisebb honfoglalás volt ez; az idegen tulajdont képező földet magyaroknak, kiscgazdáknak szerezte meg, s ezzel nemcsak ezek helyzetét szilárdította meg, de a föld jövedelmét, amely eddig a külföldre ment, ide kötötte. Az értekezlet lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

A kevermesi *Ypsilanti* uradalom parcellázásának érdekeltsége ma délelőtt Aradmegye székházában értekezletet tartott, amelyen *Lekky* István miniszteri osztálytanácsos, mint az érdekeltektől községek meghatalmazottja, a Csanád- és Aradmegye által kiküldött bizottságok előtt beszámolt a befejezett parcellázás eredményéről. Kivüle az értekezleten jelen voltak Csanád-megye részéről: *Hervay* István alispán, *Dózsa* Sámuel dr. megyei tiszti főügyész, *Spilka* Antal battonyai főszolgabíró; Aradmegye részéről: *Vásárhelyi* József, *Mayerhoffer* Lajos, továbbá *Schenk* Ferenc, *Mladin* Miklós és *Borsos* Béla dr. főszolgabírák. A számvizsgáló bizottság részéről jelen voltak: *Kun* Aladár miniszteri számvizsgáló, Aradmegye képviselőjében *Szablóczky* János számellenőr. Csanádmegye részéről *Tóth* Imre számvizsgáló. Résztettek továbbá az érdekeltektől községek jegyzői és előjárói.

Lekky István miniszteri osztálytanácsos üdvözölte a megjelenteket, majd rövid visszapiantást vetett az egész ügy történetére. 1906. évi január havában indultak meg a tárgyalások, hogy a nyolcezer katasztrális holdra terjedő *Ypsilanti* birtok az eddigi tulajdonosoktól: herceg *Hohenlohe-Schillingsfürst* Ernőné, gróf *Pappenheim* Albertné, herceg *Ypsilanti* Tivadár és herceg *Ypsilanti* Manó osztrák honosoktól megvételük. Kevermes község az ügy lebonyolítására öt kérte fel s ő, mint az érdekeltektől megbízottja, vezette a tárgyalásokat. 1906. augusztusában sikerült megegyezésre jutni, olyképen, hogy a községek a nyolcezer hold kiterjedésű birtokot kerekén kilenc millió koronáért vették meg, az 1906. évi függő termékkel, az összes élő és holt felszereléssel. Az osztálytanácsos ismertette azon intézkedéseket, amelyeket *Darányi* Ignác földmivelési miniszter, aki kezdettől fogva a legnagyobb jóindulattal és szeretettel viseltetett az ügy iránt, az érdekeltek támogatására elrendelt. Kiemelte azon két intézményt, amelyet a parcellázási ügyből kifolyóan Csanádmegyében létesítettek: hogy a pusztá-kevermesi birtokon fennálló épületek fölhasználásával és megvételével a kiacstár állami méntelepet létesített, a vizesi pusztán pedig, a belügyminiszter rendelkezése alapján epileptikus szanatóriumot szerveznek.

A függő termést, — jelentette tovább az osztálytanácsos, — az élő és holt felszerelést, az összes ingóságokat részben szabad kézből, részint nyilvános árverés útján eladták, s ebből 1 millió 400 ezer korona összeg folyt be. Ebből a kilenc milliós kölcsönre körülbelül egy mil-

ió visszafizettetett, ezenkívül ebből viselték az időközli kiadásokat, sőt a kölcsön után 1906. októberben és 1907. áprilisában esedékes annuitásokat, mintegy 200,000 koronát és illetékeket. Ezen visszafizetés által a kölcsönből holdanként mintegy 180 koronát törlesztettek le, s az érdekeltek a parcellázott föld után annuitásban 54—53 koronát fizetnek holdanként, tehát kevesebbet, mint amennyit évi haszonbérben szoktak fizetni. A vételt a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja finanszírozta. A birtokból *Nagykamardás* 500, *Forray-Nagyiratos* 1247, *Kevermes* 4500, *Marcibányi-Dombegyháza* 1247 holdat vett meg. Az összes parcellázási műveleteket a földmivelési miniszter saját tárcája terhére, hivatalos közgeivel végeztette. Örvendetes körülményként jelentette be a miniszteri osztálytanácsos, hogy az idén, dacára a rossz termésnek, a parcellázó vevők a f. évi október 1-én esedékessé vált annuitást kivétel nélkül befizették.

A jelentés után a számvizsgáló bizottság adta elő, hogy az összes számadásokat tételről-tételre megvizsgálta és rendben találta. Az értekezlet az összes számadásokra nézve a felmentvényt egyhangulag megadta.

Ezután elhatározták, hogy az érdekeltektől községek tartalékalapot gyűjtsenek, amely az esetleges rossz termés idejére biztosítsa az annuitások pontos lefizetését.

Az értekezlet végén *Hervay* István, Csanádmegye alispánja szólalt föl. Elismeréssel szólt *Darányi* Ignác földmivelési miniszternek a parcellázás ügye iránt tanúsított támogatása és szeretetéről s indítványozta, hogy *Darányi* Ignác földmivelési miniszternek az értekezlet jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon. Majd *Lekky* István miniszteri tanácsosnak mondott köszönetet önzetlen, buzgó munkálkodásáért.

Az érdekeltektől községek megbízásából *Kiss* Vilmos kevermesi községi jegyző tolmácsolta a földhöz jutott kiscgazdák hálaát és köszönetét.

Epileptikus szanatorium Arad közelében.

A vizesi pusztán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

A kevermesi uradalom parcellázása révén két új intézményhez jut Csanádmegye. Az egyik az állami méntelep, amely a kevermesi pusztán létesül 120 emberrel és száznegyven lóval. Azonban ennél sokkal érdekesebb az a humanitárius alkotás, amely a belügyminiszter intézkedése folytán az Aradhoz közel levő vizesi pusztán létesül.

A kormány állami szanatóriumot létesít epileptikus betegek számára. A belügyminiszter a pusztán több magtár-épületet vett meg, amelyet megfelelően át fognak alakítani. A szanatórium részére megvettek százöt katasztrális hold földet is. Az epileptikus betegek ezen a földön, felügyelőik vezetése alatt konyhakertészetet, baromfitenyésztést és különféle mezei munkát fognak végezni, amelyek termését jobbra az aradi piacon fogják értékesíteni.

A vizesi epileptikus szanatórium Magyarországon az első ilyen intézmény. A külföldön is kevés van, többek között Németországban. A belügyminiszter valószínűleg már a jövő évben intézkedik az építkezések és berendezések dolgában; a

szanatórium orvosi vezetésére már folyamatban vannak a tárgyalások.

Az epilepszia, — az orvosok magyar nyelvén: *eskór* — Magyarországon főként több elterjedt, kegyetlen betegség, amely betegeit gyakori rohamaival szinte a kenyérkeresetre is alkalmatlanná tette. Az állam erősen érzett szükségét pótol, amikor a parcellázás alkalmát az intézmény felállítására használja fel.

Panamák Pankotán.

Erkölcstelen üzemek.

Felfüggesztett községi alkalmazottak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

Pankota községnek érdekes szenzációja van, amely vasárnap reggel pattant ki. A község házában már napok óta, a legnagyobb titokban szigorú vizsgálat folyt, de hogy milyen irányban, arról senki sem szerezhette tudomást, még a legbenfentesebbek sem. Ilyképen a legkülönbözőbb verziók keringtek a község lakossága között, de ezen hírek közül, melyek leginkább csak kisebb szabálytalanságokról regéltek, — mint vasárnap kitűnt, — egyik sem felelt meg a valóságnak. A vizsgálat ugyanis sokkal érdekesebb, csak kevesek előtt ismert *nagyszabású visszaélésekről rántotta le a leplet*. A botrány központjában a község pénztárnoka áll, aki, mint a vizsgálat kiderítette, hosszabbidők óta nemcsak bűnös, a köznek és magánosoknak megkárosításával járó manipulációkat folytatott, hanem olyan üzemeket is elkövetett, amelyek a *közérkölciségbe ütköznek*.

A meglepő botrány főhősén kívül a vizsgálat a segédjegyző ellen is kompromittáló adatokat gyűjtött, amelyek folytán a járási főszolgabíró a pénztárnokkal együtt őt is *felfüggesztette az állásától*.

A pankotai község háza botrányáról, amely a lakosság körében kinos feltűnést keltett, pankotai tudósítónk az alábbiakat jelenti:

A községben már hónapokkal ezelőtt elterjedt az a hír, hogy a község házában gyanús dolgok mennek végbe. A gyanúsítások központjában Szekesán Gyula községi pénztárnok állott, akit azzal a lappangó váddal illették, hogy visszaél a beléje helyezett bizalommal és olyan manipulációkat követ el, amelyek nemcsak a községnek, hanem egyeseknek is károsulásával járnak. Sokan tudni vélték, hogy a pénztárnok sugalmazója és részese volt *egy végrendelet hamisítási ügynek*. Azt beszélték, hogy Szekesán egy nem régen elhunyt vagyonos ember végrendeleti örökösének kijátszására szövetkezett az elhunyt néhány távoli rokonával, akikkel együtt *meghamisította a végrendeletet* és ilyen módon a vagyomból tetemes részt a maga részére kaparintott el.

Suttognak azonban a pénztárnok egyéb üzeméről is, amelyek a *büntetőtörvénykönyvnek a közérkölciségről szóló szakaszaiba ütköznek*. Szűkebb körökben bár, de teljesen pozitív formában, az esetek felsorolásával az a hír keringett, hogy a község pénztárnoka a hivatalában eltöltött idő egy részét nem annyira hivatalos munkával mint inkább olyan cselekményekkel töltötte el, amelyek *hasonlóak a Moltke-affér részleteihez*.

Am ezek a keringő hírek nemcsak Szeko-

sán Gyulát vádolták meg, hanem kiterjedtek a község segédjegyzőjére, Demkó József-re is, akiről azt beszélték, hogy számos hivatali visszaélést követett el és többek között azzal növeli jövedelmét, hogy jogerősen elítélt, de büntetésüket még le nem ült ujszentannai embereknek utleveleket szerez, amelyekkel ezek a büntetés elől Amerikába, vagy máshova menekülhetnek.

A múlt héten mindezek a verziók eljutottak Faragó Istvánnak, a világi járás főszolgabírójának fülébe is, aki bár nem adott hitelt a keringő híreknek, a múlt hét csütörtökén megjelent Pankotán és nyomban megkezdte a vizsgálatot, amely három napon át szakadatlanul folyt és *megdöbbentő eredménnyel végződött*.

A vizsgálat során ugyanis Faragó főszolgabíró konstataulta, hogy mindazok a vádak, amelyek titokban Szekesán pénztárnokról és Demkó segédjegyzőről keringtek, nemcsak hogy nem tulzatosak, hanem *teljes mértékben megfelelnek a valóságnak*.

A vizsgálat során kiderült, hogy Szekesán a község házában több ízben követett el *fajtalanságot és hogy részese egy végrendelet-hamisításnak*.

Demkó segédjegyzővel szemben szintén betűről-betűre beigazolódott az a lappangó vád, hogy számos hivatali visszaélést követett el, így például elítélt ujszentannai lakosoknak tiltott uton utleveleket szerzett.

Faragó főszolgabíró szombaton este fejezte be a széleskörű vizsgálatot, amelynek eredményeképpen úgy Szekesánt, mint Demkót *felfüggesztette állásuktól*. A botrányos ügyben a község képviselőtestülete ma a főszolgabíró elnöklété alatt ülést tartott, amelyen szenvedélyes hangon tárgyalták a nagy port felvert ügyet.

Felépítik a tüzerlaktanyát.

Kész a megállapodás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 18.

A tüzerkaszárnya dolgában ma végre újból összeült a vegyes bizottság, hogy ezt az oly régóta huzódó ügyet elintézzék. A torony alatt már évek óta folytak a tárgyalások a kaszárnya felépítése iránt, de a vegyes bizottság mindeddig nem tudott megállapodásra jutni, mert hol a belügyminiszter, hol a hadtestparancsnokság, egynemely részletkérdésben pedig a város emelt kifogást. Aradra nézve tudvalevőleg ez az ügy nagyobb károsodást jelent, mert a város abban a reményben, hogy a kaszárnyát akadály nélkül felépítheti, már három évvel ezelőtt megvásárolta a szükséges telket, amely után most nagy kamatvesztést szenved, mert a befektetést nem gyümölcsözteszheti.

Aradváros képviselője, Müller Károly már több hónappal ezelőtt eljárta a szakminisztereiúmban, hogy az ügy elintézését kisürgesse, ám ennek dacára hónapok teltek el, amíg a hadügyminiszter választ adott. Nehány nap előtt azonban megérkezett a hadügyminiszter leirata, amelynek tárgyalására összehívták a vegyes bizottságot.

A mai tárgyaláson a város részéről *Varjassy Lajos* polgármester, *Löcs Rezső* gazdasági tanácsos, *Virágh Lajos* főmérnök és *Pozsgay Lajos* dr. főorvos, az államépítészeti hivatal részéről *Petrovics*

Arzén, a katonaság részéről *Arendt Lajos* vezérőrnagy, *Lenz* ezredes, *Zubsicky Károly* alintendáns, *Sestariu Vilmos* mérnök és még több katonatiszt vett részt. Jelen volt a tervek elkészítője, *Tabakovits Emil* törvényhatósági bizottsági tag is.

Az ülésen mindenekelőtt felolvasták a leiratot, amely szerint a hadügyminiszter az eredeti építkezési terveken változtatásokat eszközölt, az egyes épületek elhelyezésének és kibővítésének tekintetében. A leirat tudomásul vétele után a bizottság elővette a régi terveket és rövid vita után abban állapodott meg, hogy nem gördit akadályt az építkezés elé, inkább teljesíti a miniszter kívánságait. A határozat kimondása előtt a bizottság helyszíni szemlét is tartott a tüzerkaszárnya céljaira kiszemelt telken.

A részletek kidolgozásával a bizottság nem foglalkozott, hanem evégből egy albizottságot küldött ki. Az albizottság ki fogja javítani a régi terveket és a vegyes bizottság csak ezután állapítja meg, hogy a kincstár a kaszárnya és a hozzá tartozó gyakorlótér használatáért mennyi bérösszeget tartozik fizetni.

A mai megállapodás valószínűvé teszi, hogy a tüzerkaszárnya felépítése *rövid időn belül* megkezdődhetik.

A népszerűség számokban.

(Egy kis statisztika.)

Arad, november 18.

Egy olvasónk, a ki úgy látszik, szenvedélyes matematikus és az életnek legkülönbözőbb mozzanatait fel szokta használni e nemes szenvedélyének alkalmazására, a következő sorokat küldte be hozzánk:

Nem lesz érdektelen az olvasók előtt, ha egy kis statisztikát állítunk össze arról, hogy a választások alkalmával az egyes megválasztott városatyákra a leadott szavazatoknak hány százaléka esett mert tulajdonképpen nem a kapott szavazatok szám szerű mennyisége, hanem a leadott és kapott szavazatok számaránya mutatja azt, hogy melyik jelölt milyen „népszerű” volt a kerületében.

Íme a kimutatások:

Rámer István	86.5
Müller Károly	81.—
Szathmáry János	75.—
Szathmáry Károly	75.—
Nesnera Aladár	74.—
Tenner Lajos	74.—
Nagy Sándor dr.	74.—
Szalay Arnold dr.	73.—
Szudy Elemér	73.—
Nagy Kálmán	71.—
Stauber József	70.—
Tisch Mór dr.	68.—
Walder Gyula	67.—
Révész Adolf	66.—
Issekutz László dr.	66.—
Hehs Béla	66.—
Kovács Vince	66.—
Dobró Pál	66.—
Tabakovics Emil	64.—
Mittner József	64.—
Tedeschi Viktor	64.—
Fetter Géza	64.—
Faragó Rezső	63.—
Zima Tibor	63.—
Sztankovics Miklós	61.—
Frint Lajos	57.—
Blaskovits Antal	57.—
Chirke Vilmos	53.—
Leitner Ernő dr.	52.—
Kosztka Emil	51.—
Fritz József	51.—
Mandl Vilmos dr.	47.—
Wagner József	47.—
Kiss Ferenc	41.—
Tafrov József	40.—

százalékát kapta meg a leadott szavazatoknak s ezzel a város atyáivá meg is lettek választva.

Ezzel szemben pedig a statisztika szempontjából nem kevésbé érdekes az, hogy a következő jelöltek, akik közül:

Tolnai János dr.	50.—
Rosenberg Sándor dr.	46.—
Szabó Zoltán	43.—
Maisztrovits János	41.—

százalékát kapták meg a leadott szavazatoknak, a megválasztottak közé nem jutottak, holott például Tafrov József a leadott szavazatok 40%-ával már városatyává választatott.

Ebben a statisztikában a matematika meglehetősen csal. Aki például oly kerületbe jutott, ahol kevesebb szavazatot adtak le, annak kedvezőbb a százaléka, mint az, akinek csaknem kétannyi szavazata volt, de a kerületben több szavazatot adtak le. A szavazatok eloszlása ezenfelül a jelöltek számától is függött, így a negyedik kerület győztesel azért jutnak előbbre a statisztikában, mert ott kevesebb volt a jelölt, míg az első és második kerületben sokkal többfelé, sokkal több névre aprózódott szét a szavazatok tömege. A főnti statisztika szellemi formának talán érdekes, de nem lehet a népszerűség fokmérőjeül használni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Rab Mátyas, operette. (Bérlét B.)
Szerda: A bolond, operette. (Bérlét C.)
Csütörtök: Folt, amely tisztít, dráma. (Bérlét A.)
Péntek: A polgármester ur, vígjáték. (Bérlét B.)
Szombat: Hunyadi János, színmű. Bemutató előadás. (Bérlét C.)

Telmányi Emil hangversenye.

A koncertterem előkelően hűvös légkörében ritka intimitás mellett tartotta tegnap hangversenyt Telmányi Emil, városunknak ez a művészi adományokkal oly gazdagon megáldott fia. Jellemzően nobilis gondolkozásra vall, hogy haladásával az ő szélesebb körű családjának, az aradi közönségnek kívánt legelőször beszámolni.

Mindjárt ki kell jelentenünk, hogy volt is mivel számolnia! Bármennyire tehetségesnek tartottuk őt, erre a rohamos haladásra alig voltunk elkészülve. Telmányi szerencsésen befejezte a csodagyermek problematikus pályáját. Sőt ezt már is messze maga mögött hagyta. Az ő hagedűjátéka a művészetnek arra a fokára jutott, amelyre nézve határozottan sértő a lokálpatriotizmus legkisebb koncessziója s amelynek joga van egyenesen megkövetelni maga számára a legobjektívabb kritikát.

Hubay mester gondos vezetése mellett játéka technikailag biztosabb, határaiban tudatosabb lett. Paganini: Boszorkánytáncá val és a Hubay: Csárdajelenet tel igazolta, hogy a teljes technikai tudás birtokában van. A legnehezebb fogásokban is tiszta az intonációja. Egyenletes futamai és trillái, gyönyörű átlátszó flageoletjei vannak. Dinamikája pedig kitartó, fáradhatatlan.

De mindennél jobban meglepött bennünket korát szinte megbazudoló zenei éreltsége. Szinte megfelfejthetetlen, honnan veszi egy 15 éves fiú azt az intelligenciát, amelyivel a tolatkodó alanyiságot az előadott műszellemnek alá tudja rendelni? A Vieux temps koncert és a Hubay: Carmen ábránd előadásában annyi értelmező erő nyilvánult meg, amelyet csak azoknál tapasztalunk, akik a szerzővel kongeniálisan tudnak érezni.

Nem kell hozzá jóstehetség, hogy az ő mai tudásában biztos zálogát lássuk egy ragyogóan fényes pályafutásnak, mely a kis művésznek sok babért, szülővárosának pedig sok dicsőséget fog még szerezni. E dicsőségnek pedig — az igazsághoz hiven — nagyrésze Unger Mórt fogja illetni, aki ezt a tudást a szakérő gondosságával megalapozta.

Az illusztris hangverseny-közönség tüntetőleg ünnepelte Telmányit, jutalmazva az elismerésből Reiner Frigyesnek is, aki ritka finom díszkréddal látta el a zongorakíséretet, közben pedig egy Brahms rhapsódia és Chopin g-moll balladájának szép előadásával gyönyörködtetett.

P. L. dr.

Elnökválság előtt.

A knamunka Justh ellen.

Tilos a méltányosság!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 18.

A koalíciós erkölcsökhöz hozzátartozik, hogy aki méltányosan bánik a koalíció ellenfeleivel, azt szintén ellenfélnek tekintik. Most Justh Gyulára került a sor. A házszabályrevízió vitézei valóságos aknamunkát indítottak a Ház elnöke ellen, mert a horvátokkal szemben is konciliáns módon alkalmazza a házszabályokat. Több, mint bizonyos, hogy ebből az erkölcsstelen hajszából elnökválság lesz, sőt már Justh utódját is emlegetik Holló Lajos személyében.

Távirati értesülésünk:

Aknamunka Justh ellen.

A képviselőház mai ülésén már Justh Gyula elnökölt. A horvátok megállapították, hogy Justh egészen másként kezeli a házszabályokat, mint akár Návay, akár Rakovszky. Ebből arra a következtetésre jutottak, hogy Justh Gyula, mint a Ház elnöke és a Ház többsége között a házszabályok kezelése körül eltérések merültek fel. A krízist a horvátok táborában biztosra veszik.

Justh mai konciliáns eljárása folytán nagyon megnyerte a horvátok rokonszenvét, akik a béke közvetítésére őt akarták felkérni. Medakovics Bogdán, a horvát koalíció elnöke tárgyalt ez ügyben Halász Lajos függetlenségi párti képviselővel. Medakovics kérésére Halász felkereste Justhot és előadta neki a horvátok kívánságát. Justh hajlandónak mutatkozott a horvátokkal való tárgyalásra, mire a szünet alatt Medakovics az elnöki fogadószobában beható tanácskozást folytatott a Ház elnökével. Medakovics a tárgyalásról a következőket jelentette ki:

— Tudattam Justh Gyula elnök ural, hogy őt tekintem egyedül hivatottnak arra, hogy nemcsak a kormányhoz, hanem a pártokhoz való viszonyunkat is tisztázza. Justh kijelentette, hogy szívesen vállalkozik a közvetítés szerepére.

Medakovics azután horvát képviselőtársaival tanácskozott.

E közben a függetlenségi párt intéző bizottsága értekezletet tartott Kossuth Ferenc miniszter szobájában. Az értekezletet nyilvánvalóan az tette szükségessé, hogy Justh egészen másként kezeli a házszabályokat, mint a két alelnök, Návay és Rakovszky. Ugy látszott, hogy konfliktus támadt az elnök és a függetlenségi párt között.

A konferencián résztvettek: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, mint a függetlenségi párt elnöke, Holló Lajos, Rátkay László, Eitner Zsigmond, Leszkay Gyula, Okolicsányi László, Szentiványi Árpád, Teleky Arvéd, Batthyány Tivadar gróf, Bakonyi Samu, Nagy Dezső és Hoitsy Pál.

A végrehajtó bizottság azzal foglalkozott, hogy mi módon kellene a parlament munkaképességét biztosítani, vagyis milyen formában kell a házszabályokat kezelni. Az intéző bizottság egyhangulag

helyeselte Návay Lajos alelnöknek a házszabályok kezelése körül tanusított szigorát és erélyességét. Az értekezletre később Wekerle miniszterelnök is eljött. A bizottság azután bekérte Justh Gyulát is. A Ház elnöke az értekezleten kijelentette, hogy nem osztja az intéző bizottság felfogását a házszabályok kezelése ügyében. Azzal nyomban eltávozott.

A végrehajtó bizottság ismételen hangsúlyozta, hogy helyesli Návay eljárását, e határozatát állja és attól nem tágit.

Ezzel nyilvánvaló lett a Ház elnöke és a koalíció között keletkezett konfliktus.

A folyosón élénken tárgyalták a bizottság ülésén történeteket s a koalíciós képviselők nagy része a végrehajtó bizottság állásfoglalását helyeselte, azaz Justh eljárását helytelenítette.

Justh lemondásáról hírek terjedtek el, amelyek azonban még legalább is koraiak.

Annak is híre ment, hogy a két alelnök, Návay és Rakovszky az elnökkel a házszabályok kezelése körül felmerült ellentétek miatt be akarják adni lemondásukat, amelyet írásban már el is készítettek. A konfliktus nyílt felidézését azonban egyelőre holnapra halasztották. A koalíció körében biztosra veszik, hogy a két alelnököt lemondásuk esetén újból megválasztanák.

Félhivatalosan a koalíció ma esti lapjai úgy kommentálják az esetet, hogy a koalíció nagy többsége az alelnökök pártján van és nem hajlandó tovább támogatni a házszabályok kezelésének azon módját, amely az obstrukciót elősegíti. A lapok ezt nyilván Justh eljárására értik.

A horvátokkal szemben tanusítandó eljárás és a házszabályok kezelése tárgyában a függetlenségi párt ma este értekezletet tart.

A néppárt csellfogása.

A néppárt, amelyet Rakovszky tüzelt fel Justh ellen, még jobban kiakarta élesíteni a konfliktust az elnök és a koalíció között s e célra a horvát képviselőket szerette volna eszközül felhasználni. Beszélték, hogy Csitáry Béla néppárti képviselő arra akarta rábírní a horvátokat, hogy házszabályvitát provokáljanak. Ez esetben ugyanis Justhnak nyíltan hangoztatott álláspontjához képest, meg kellett volna engedni a horvát nyelvű felszólalásokat, amivel pedig nyíltan dezavualta volna a két alelnököt. (Návay és Rakovszky a házszabályokhoz nem engedtek horvát nyelven szólni). A horvátok azonban — épen Justh mai konciliáns elnöklése miatt — kijelentették, hogy erre a szerepre nem vállalkoznak.

Justh egy nagyobb csoport előtt a folyosón a következő kijelentést tette:

— A házszabályok és a törvény kijátszására nem vagyok kapható. Míg a mai házszabályok érvényben vannak, azokat betű szerinti értelmükben alkalmazom. Tessék a házszabályokat módosítani, ha

ügy akarjátok, de a meglevőket nem engedem kijátszani. Ha lenne új házszabály, azt tartanám szem előtt, most azonban a jelenlegit tartom törvényesnek.

A horvátok Justhról.

Medákovic Bogdán, a horvát koalíció elnöke az ülés vége felé egy hírlapíró előtt a következő kijelentést tette:

— Justh Gyulát tartjuk a leghivatottabb férfiúnak arra, hogy a horvátok sérelmeit a többi párttal és a kormányval szemben orvosolja. En Justhtal csupán a parlamenti tárgyalás rendjéről beszélgettem, komoly békeakció eddig még semmiféle irányba nem indult meg. Annyi bizonyos, hogy mi Rakodczay bánnal szóba nem állhatunk és hogy Justh a legalkalmasabb politikus egy békeakció vezetésére.

Az elnökválságról az egész mai ülés ideje alatt sokat beszéltek és valószínű, hogy holnap ez ügyben fordulat áll be.

Szemere vigyáz a hazára

A folyosón Wekerle miniszterelnök nagyobb csoport előtt azt magyarázta, hogy valamit tenni kell az obstrukció ellen. A jelenlévő Szemere Miklós erre azt mondotta, hogy ha tenni kell is valamit, a törvény és a becsület a legfőbb dolog.

Tudvalevőleg Szemere volt az első, aki Tisza István miniszterelnöksége alatt a házszabályrevízió miatt kilépett a szabadelvű pártból.

Justh Rakovszky ellen.

A mai ülés folyamán egy kis incidens történt, amelyet csak kevesen vettek észre. A déli szünet után ugyanis Rakovszky foglalta el az elnöki széket és megvonta egy horvát képviselőtől a szót.

Justh erre azonnal felsietett az elnöki emelvényre és maga vette át az elnöklést.

Rakovszky idegesen és haragosan ment vissza helyére és néppárti szomszédai előtt nagyon kifakadt, azt mondván, hogy Justh valósággal lekergette őt az elnöki emelvényről.

A horvátok nagy meglepedéssel fogadták Justh eljárását, amelyet azzal honoráltak, hogy a már husz képviselő által aláírt, névszerinti szavazást kérő ívet összetépték. Csak így történhetett az, hogy a tarifajavaslat második és harmadik szakaszát a Ház egyszerű szavazással fogadta el.

Rakovszky kijelentette elvarátai előtt, hogy nem tűri dezavválását, inkább lemond aelnöki tisztéről.

A függetlenségi párton az a felfogás uralkodik, hogy tekintettel az elnök és az aelnökök között ma kitört konfliktusra, a horvátok obstrukciójával szemben még egy héttig várakozó álláspontot kell elfoglalni, azután pedig okvetlenül cselekedni kell.

A horvátok kijelentették, hogy már régen meg lehetett volna alkudni, de Wekerle szándékosan idézte fel a konfliktust, szándékosan élezte ki a helyzetet, nem a horvátok miatt, hanem azért, hogy a házszabályrevíziót keresztülvihesse.

Wekerle miniszterelnökkel Justh hivatalosan közölte, hogy a horvátok felkérték őt a béketárgyalások kezdeményezésére. A miniszterelnök ezt tudomásul vette és felhatalmazta Justhot, hogy ez ügyben a horvátokkal érintkezésbe lépjen. A tárgyalások azonban ma még nem kezdődtek meg.

A képviselőházban Wekerle azon eljárását, hogy Justhot a békeakció közvetítésére felhatalmazta, úgy magyarázták, hogy Rakodczay Sándor horvát bánt a kormány eljettette. Wekerle ugyanis mindeddig szigorúan ragaszkodott ahhoz, hogy a horvátok a béke ügyében egyenesen a bánnal tárgyaljanak és az, hogy ezen álláspontjától a miniszterelnök most eltér, Rakodczay bukását jelenti.

Félhivatalosan megcáfolják a bán bukását, de olyan formában, amely inkább a hír megerősítését jelenti. A cáfolat ugyanis dében jelent meg, amikor a hír még nem öltött pozitív alakot.

Justh lemond.

A késő éjjeli órákban jelentik:

A mai nap folyamán a képviselőház elnökségében kitört válság komoly fordulatot vett. Justh Gyula ugyanis az est folyamán bizalmasai előtt kijelentette, hogy le fogja vonni a konzekvenciákat és lemond állásáról.

A függetlenségi párt ma esti értekezletén a horvát kérdést és az elnökválság ügyét nem tárgyalta, csak formális ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy ezentul a hétfői rendes üléseket keddre helyezik át.

Justh utódjait az elnöki állásban Holló Lajost emlegetik.

Egy, a képviselőház elnökéhez igen közel álló személység ma a „Pester Lloyd” egyik munkatársa előtt Justh álláspontját a következőkben ismertette:

Az elnökségnek a házszabályokat és a törvényeket minden párttal szemben egyformán kell kezelnie. Lehet a házszabályokat megváltoztatni, lehet azokon változtatásokat eszközölni, de a házszabályokat kétféleképpen kezelni semmi körülmények között sem lehet. A horvátoknak joguk van horvátul beszélni és törvény szerint e joguk nincs semmiképpen korlátozva. Ennélfogva e kérdést nem lehet vita tárgyává tenni. Az aelnökök, annak ellenére, hogy tilos a Ház elnökének előzetes beleegyezése nélkül valamit tenni, elkövettek azt, hogy a házszabályokat tetszésük szerint kezelték. Ezáltal megsértették a házszabályokat és a precedens esetén is teltették magukat. Most az aelnökök azt akarják, hogy Justh szolidarisnak mutakozzék velük a házszabályok kezelése terén. Ez pedig törvényellenes és a házszabályok megsértése volna, amely nem méltó egy komoly férfihoz. Ezért Justh erre nem kapható. Ő a mai elnökségi értekezleten a leghatározottabban kijelentette, hogy a házszabályokat olyan módon nem hajlandó kezelni, de aranyhidat akar építeni az aelnökök számára, amennyiben kész azon eseteket megállapítani, amikor a horvát képviselők nem beszélhetnek horvátul. Így, ha a tolmács nincs jelen, vagy zárt ülésen, ahol nem lehet jelen. Ilyen esetekben az elnök arra hivatkozhatik, hogy nem érti a horvát szónokot, ennélfogva nem engedheti meg, hogy horvátul beszéljen. A két aelnök azonban ezt nem akarta elfogadni és azt követeli, hogy Justh az ő álláspontjukat tegye magáévá. Justh ezt természetesen visszautasította és kijelentette, hogy ő a törvény és a házszabályok alapján áll és marad. Az esetben, ha őt dezavválják, lemond elnöki méltóságáról és kilép a függetlenségi pártból, s akkor részletesen meg-

okolja eljárását. Ha a többség az obstrukciót le akarja törni, úgy legyen annyi bátorsága, hogy a már régóta felmerült tervét, a klotúrt megvalósítsa. Ekkor természetesen be kell majd vallani, hogy Tisza Istvának igaza volt.

Vajda mentelmi ügye.

A képviselőház mai ülésének elején tejesztette be Hédervári Lehel előadó a mentelmi bizottság javaslatát Vajda Sándor ügyében. A javaslat a következő:

Mondja ki a Ház, hogy a jelen esetben a mentelmi jog megsértetett, mert Vajda Sándor képviselő törvényhozói működésében korlátoztatott. Tekintve azonban, hogy e sérelmes esemény azon felháborodás következménye, hogy a nemzet közérzetét mélyen megsértő Vajda Sándor nem adott olyan elégtételt a Háznak, amely mindenkit kielégített volna és tekintettel arra, hogy nem derültek ki olyan adatok, amelyekből határozottan megállapítható lenne, hogy a jogsértés itt milyen mértékben követtett el, a Ház az eset fölött térjen napirendre.

A kiegyezés.

A függetlenségi párt számos tagja ma felkereste Kossuth Ferencet és nyilatkozatot nyújtottak neki át, amelyben megindokolják, hogy miért fogadják el a kiegyezési javaslatot és miért nem lépnek ki a pártból. A többek között így argumentálnak:

Az Ausztriával kötendő kiegyezés elfogadását nem ellenezzük, a kvótamegsvavazását csak tűrjük. Ezt abban a meggyőződésben tesszük, hogy ezzel párunk elvel megvalósításának sem lehetőségéről, sem jogáról, sem kötelességéről nem mondunk le. Azt hisszük, hogy a függetlenségi párt kettészakadása a kormány bukását vonná maga után, de arra nézve, hogy egy más kormányzak a mainál jobb kiegyezést sikerülne megköni, alaposan indokolható reményeink nincsenek. Ily körülmények között elhatározásunk nem lehet más, mint a párt összetartásán működni és keresni azon utat, amely pártelveink megvalósításához vezet.

A nyilatkozatot a következők írták alá:

Thaly Kálmán, Balogh Mihály, Beniczay Árpád, Chernel Gyula, Endrey Gyula, Eitner Zalmond, Hellebronth Géza, Illyés Bálint, Jeszenszky Ferenc, Kállay Leopold, Leszky Gyula, Marjay Péter, Mérey Lajos, Okolicsányi László, Papp Elek, Putnoki Mór, Ráthay László, Szemere Huba, Thaly Ferenc, Veres József.

Beszámoló Békéscsaban.

Békéscsabról jelentik: Pető Sándor, a békéscsabai kerület országgyűlési képviselője tartotta beszámolóját. A kerületbe Lengyel Zoltán is lekísérte a népszerű képviselőt, akit ezrekre menő tömeg várt Achim L. András vezetésével a vasúti állomásnál. A népgyűlés a főtéren folyt le Achim elnök megnyitó beszéde és üdvözlése után Pető Sándor ismertette a mai sűrű parlamenti életet és kijelentette, hogy a kiegyezési javaslat a magyar politika — Szedánja. Uána Lengyel Zoltán beszélt nagy hatással. A magyar politikának régi baja, — ugymond — hogy nem megy egy uton a néppel, pedig a függetlenség nép nélkül sohasem valósítható meg. Az osztrák parlament manépparlament, ezért vertek le bennünket az osztrákok. Nálunk a nép csak választáskor jó, amikor szavazatra vadásznak, a politika azonban személyvesztés. Ezen nagy alapvető hibákból fakadt a kiegyezés, amelyhez fogható rossz-

szat kormány még nem kötött. Magyar vezényszóért, népjogokért, gazdasági önállóságunkért küzdöttünk és lett belőle — kvótaemelés. Uj harc vár reánk, ugyanaz, mint a régi. Ujra magasára kell emelni Kossuth Lajos szeplőtlen zászlaját. A magyar politikai helyzetnek csak egy orvoslása van: viszatérés a néphez, viszatérés a nemzet akaratahoz.

A nagyszámban egybegyűlt választók mindkét beszédet élénk tetszéssel fogadták és Petőrek egyhangulag bizalmat szavaztak.

Fabritius tábornok.

A házfelosztás jutalma.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 18.

Érdekes és a koalíciós politikát szomorúan jellemző hír érkezik Budapestről. Az esemény hőse Fabritius Győző, a múlt évi házfelosztás egyik aktív résztvevője, aki szuronyos katonákkal vonult be a képviselőház üléstermébe és az elnöki emelvényről harsány hangon olvasta fel ő felségének a képviselőház felosztását elrendelő kéziratát.

Fabritius akkor még csak alezredes volt, és az országos felhevülés első pillanatában úgy látszott, hogy ezzel a ténykedésével utját állta további emelkedésének. A harcias hangulattól izzó koalíció legalább ilyen tenorban zengett, sőt ünnepélyes becsületszavát adta, hogy Fabritius katonai karrierjének véget vet. Minthogy abban az időben a koalíció nem volt még uralkodó, sőt a legerőteljesebb ellentállást fejtette ki, nem volt remélhető, hogy Fabritius nyugalmába helyezték. Egyelőre más úton szerettek érvényt annak az általános bangulatnak, amely Fabritius ténykedését nyomon kísérte. Kimondták a társadalmi bojkottot Fabritius al ezredesre, aki azonban, mint a bekövetkezett tények mutatják, nem vette tragikusan a dolgot, jól tudván, hogy az ő felségének tett szolgálatot busásan hozórálni fogják. A kitüntetés nem is maradt el: Fabritius néhány hónappal az emlékeztető nap után a király ezredessé léptette elő és a Budapesten állomásozó 1. számú honvédezdred parancsnokául nevezte ki.

Ez a kitüntetés főleg a koalíciós táborban kellett nagy elkeseredést. A király ezen tényét egyenesen a nemzet ellen irányuló cselekedetnek nyilvánították. És ilyen hangok hallatottak akkor is, amikor a koalíció uralomra jutott és a „nemzeti hősök” annak hangoztatásával foglalták el a hatalmat jelentő padokat, hogy következik a nagy megtorlás. Ám az örömmámor csakhamar szétfoszlott és a koalíció kezes báránnyá vedlett át, hallgatagul törvén, hogy Fabritius Győző az ezredesi rangot viselhesse.

A függetlenségi sajtó és a képviselők egy része zugolódott ugyan, de a nagy többség elcsitította őket. Most azután újból megkezdődhetik a zugolódók elcsitítása. A koalíció újból kénytelen lesz egy keserű plánt elnyelni, bizonyosságául annak, hogy az ugynevezett nemzeti szellem igen gyenge lábbon áll a jelenlegi kormányzat alatt. Fabritius Győző ezredes a király tábornoknak léptette elő. Micsoda fölfordulás lett volna, ha az más kormány alatt történik. Most azonban hallgatni fognak, sőt nincs kizárva, hogy ezt az eseményt nemzeti vívmányként ünneplik. A koalíció erre is képes, miután képtelen dologról van szó.

Fabritius kinevezését a hivatalos lap holnapi száma az alábbi sorokban közli:

Ofelsége Fabritius Győző ezredesnek, a Budapesten állomásozó 1. számú honvédezdred parancsnokának, a pozsonyi negyedik honvédkerületi parancsnokságnál rendszeresített tábornoki helyre való beosztását elrendelte.

HIREK.

A cigánykérdés megoldása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 18.

A cigánykérdés megoldása a legkomolyabb stádiumba került a belügyminiszternek ama legutóbbi elhatározásával, hogy a cigányügy gyökeres rendezése végett külön osztályt szervez s annak vezetésével egyik közigazgatási szakférflut biz meg. Hogy ezt a fontos, immár elodázhatatlanná vált ügyet gróf Andrássy a lehető legrövidebb idő alatt akarja dűlőre vinni, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a miniszter a napokban átvette és tanulmány tárgyává tette Gabányi Miklós volt orsz. képviselőnek a cigánykérdés megoldási módját minden részletre kiterjedő körtekintéssel, alapos készütséggel tárgyaló előbarátumát. Gabányi, aki ezt a kérdést már tíz év óta tanulmányozza, többek között ezeket javasolja:

1. A belügyminiszter a katonaság és csendőrség ellenőrzése mellett, a közigazgatási tisztviselők közreműködésével irassa össze az összes kóborcigányokat.

2. Minthogy a kóborcigányoknak alig néhány százaléka van anyakönyvezve, haladéktalanul törtenjék intézkedés az iránt, hogy valamennyi nevet kapjon és így az ellenőrzés meg ne hiúlhasson.

3. A 15—45 éves férfiak besorozandók katonáknak; még pedig a hegyi ütegekhez és tarackokhoz. Eanél a szakmánál legjobban használhatók, mert leginkább a kovács-, üstfoltozás és rézkészítés mesterségét folytatják, valamint a lovakhoz is értenek.

4. A cigánygyerekeket vegye el az állam a szülőktől; helyezze el őket gyermekmentelyekbe és gondoskodjék megfelelő nevelítésükről.

5. Az asszonyoknak és felnőtt leányoknak alkalmas ipari munka adandó. Gabányi javaslatainak ezek a fontosabb részei, amelyek a belügyminiszternek, valamint a honvédelmi miniszternek is tetszenek, aki saját hatáskörében a javaslatot szintén tanulmány tárgyává tette.

— A király a nemzetnek. A hivatalos lap vasárnapi száma a király egy hosszú kéziratát közli, mely bizonyára őszinte meghatottságot és örömet kelt minden magyar olvasó szívében. Az uralkodó kijelenti, hogy mindazokat a tárgyakat, melyek a boldogult Erzsébet királyné használatában állottak, a magyar nemzetnek ajándékozza, hogy ezzel az Erzsébet királyné emlékmúzeumának alapjait megvesse. Hangsúlyozza a király azt a nagy szeretetet, melylyel a meghalt fejedelemasszony a magyar nemzet iránt viseltette. Ezután azt az óhaját fejezi ki a király, hogy az Erzsébet-múzeum a Magyar Nemzeti Múzeum leltárába tartozzék s a közönségnek állandóan hozzáférhetővé tessenek. — Az emléktárgyakat a királyi várpalotában helyezik el, a múzeum költségeit az uralkodó viseli. — Ugyancsak felveendő a múzeumba azok a tárgyak, melyeket Ferenczy Ida asszony „megdicőült urnője iránti kegyeletos megemlékezésül ezen célra felajánlott.” A király ezután köszönetét fejezi ki a

hölgyeknek ama belső tiszteletért, melylyel a megboldogult királyné emlékét az országban ápolják.

— A szász király Bécsben. Bécs-ből táviratozzák: A szász király ma reggel 8 órakor Tarvisból Drezdába való visszautaztában ideérkezett. A pályaudvaron Mária Josefa főhercegnő várta. Megérkezése után az Augarten palotába hajtatott, ahol megreggelizett. Ezután Ferenc József császár és király látogatására Schönbrunnba ment. A két felség szívélyesen üdvözölte egymást. A szász király látogatása hosszabb ideig tartott. Meleg bucsuzás után azután ismét visszatért az Augartenpalotába.

— Nagy beteg püspök. Debrecenből jelentik: Kiss Áron, a tiszántúli református egyház agg püspöke nagy beteg. Az érdemduis egyházió már kilencvennégy éves s noha semmi szervezeti bajt nem konstátáltak, az orvosok mégis aggodalmuknak adtak kifejezést a beteg felgyógyulása iránt. Az általános gyengeség, mely ágyba döntötte, sejteli a katasztrófa közeli bekövetkezését.

— Tenner Ignác temetése. A kegyeletnek és részvétnak imponáns formái között, a város számos előkelőségeinek jelenlétében temették el ma délelőtt Tenner Ignácot, az aradi Széchenyi-gőzmalom részvénytársaságnak váratlanul elhunyt vezérigazgatóját. A malom igazgatósága, felügyelő bizottsága, tisztviselői kara és munkásai teljes számmal voltak jelen a végtisztesésen. Az udvaron elhelyezett koporsó előtt Vágvölgyi Lajos dr. rabbi tartott magas szárnyalású, az elhunyt szívóságát, tehetségeit és ügybuzgóságát méltató beszédet. A sírnál Krausz Jónás hittanár mondott bucsút, majd Menczer Jakab az aradi izr. jótékony egylet nevében méltatta az ideális szívű, példászerű filantropot. A koporsóra küldött koszorúk feliratai ezek voltak:

Isten veled, örökké sirat — Tóni, Lajos. Drága jó apánknak — Aranka és Imre. Testvéri szeretettel örökké hálás — Sarolta és Nanetta. — Szeretett jó sógornak — Lina és Ede. Siron túl is hálás marad — Karolin. — Szeretett vezérigazgatójuknak — A Széchenyi gőzmalom igazgatósága. A legjobb, főnökének — Az Aradi Szechenyi gőzmalom részvénytársaság tisztviselői kara. — Atyai jószágú igazgatójuknak mély részvétük jeléül — A Széchenyi gőzmalom összes munkásai. Felejthetetlen sógorunknak — Hevesi testvérek. Felejthetetlen jó rokonunknak és hű barátunknak — Tenner Lajos és családja. Szeretett rokonunknak — Ozv. Weisz Miksáné és fiai, Büchler Izsó és Juliska Szeretett Náci bácsinak — Irén és Arthur. Kegyelettel — Tenner Géza és testvérei. Szeretett Náci bácsinak — Laci. Felejthetetlen Mesterének — Nemess Géza. Az én öreg jó barátomnak — Nemess dr. Oszinte barátunknak — Asztaltársaság. Kegyeletük jeléül — Kunosy Nándor és családja. Ruhe sanft — Familie Arnold Kornfeld Wien. In dankbarer Erinnerung — Ignaz Porges Prag stb. stb.

— Négy millió jótékonycálra. Athénből táviratozzák: Sevastopulo Konstantin, a nemrég elhalt gazdag görög egész vagyonát különböző szociális és emberbaráti intézményeknek hagyományozta. A nagyobb hagyományai a következők: fősímillió a kir. mezőgazdasági társulatnak, 300.000 frank népies kiadások rendezésével és ipariskolák berendezésével foglalkozó társulatoknak, végül 3 millió különböző emberbaráti célokra Athénben és Konstantinápolyban.

— A csanádmezei tisztújítás. Makórol táviratozzák: Csanádmezei főispánja az általános tisztújítást december 9-ére tűzte ki. Választás alá ennek valamennyi megyei állások, amelyekre a régi tisztviselőket egyhanguan újra megválasztják és csak a megyei főjegyzői állást töltik be a volt főjegyző nyugalmába vo-

nulása miatt. A törvényhatóság főjegyzőnek Tarnay Izor eddigi tb. főjegyzőt jelöl e.

— Halálozás. *Balogh* László, az aradi főreáliskola VI. osztályának növendéke, *Balogh* Zoltán mikalakai jegyző 16 éves fia elhunyt. Temetésén Mikalaka község előjárósága képviseltette magát és a község számos lakosa is résztvett.

— A városi gépüzemek igazgatója. Aradváros törvényhatósági bizottsága e hó 23 án délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyedüli tárgya a városi gépüzemek igazgatójának megválasztása lesz. A fontos állásra két pályázó akadt: *Szathmáry* Károly gépészmérnök, aradi nagy iparos és *Szontágh* Gusztáv, a hegyaljai motoros vasut műhelyfőnöke. Mindkét pályázó nagyképzettségű, kitűnő szakember, akik közül bármelyik is nyeri el az állást: a város bizonyára jó akvizíciót nyer benne.

— Egy örült rémtette. *Londonból* táviratozzák: Az amerikai nagy pénzügyi válság borzalmas tragédiának lett okozója. Egy nagy hírű amerikai botanikus és író, *Underwood* tanár a börzén a válság következtében egész vagyonát elvesztette és e miatt fájalmában megőrült. Örülési rohamában meggyilkolta nejét, életveszélyesen megsebesítette egyetlen leányát s azután agyonlőtte magát.

— Rablás egy hajóállomáson. *Orsováról* jelentik: E hó 15 én este 5 óra után, mialatt a D. G. T. magyar és az Adler nevű vontatógőzcsők a drenkovi hajóállomáson vesztegelték, az egyik matróz jelentette a kapitánynak, hogy *Migyisztrák* Sándor ügynök meg van kötözve és a pénztárt kirabolták. Miletics és Tunk báró kapitányok azonnal az ügynökségi irodába siettek, hol az ügynököt betömött szájjal, megkötözve találták. Mikor kötelékeiből kiszabadították, azt adta elő, hogy 5 óra tájban két ismeretlen egyén az irodába hatolt és még mielőtt védekezhetett volna, lefogták és megkötötték, azután a pénztárt kifeszítve, azt kirabolták és eltávoztak. Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, mely a nyomozást megindítva, *Péczy* János stéges szolgát letartóztatta, mert több tanu vallomása szerint ő törte be a jelzett időben az iroda ablakait, amelyen keresztül a betörők távoztak.

— Az ipartestület új titkára. Az ipartestület választmánya mai ülésén töltötte be a *Zima* Tibor lemondásával megüresedett titkári állást. A pályázók közül a választmány szótöbbséggel *Kádas* Lajos dr. ügyvédjelöltet választotta meg. Az új titkár a napokban foglalja el hivatalát.

— Egy jegyző hirtelen halála *Gurbáról* jelentik: *Laczay* Gyula községi jegyző ma 35 éves korában szívszélhűdés következtében meghalt. Az elhunyt hét éve állt a község szolgálatában s csak fél évvel ezelőtt véglegesítették.

— Leszakadt tribün. *Newyorkból* jelentik: A *Howard* egyetemen tegnap a diszteremben felállított emelvény leszakadt. Az emelvényen ötven ember volt. Valamennyien megsebesültek, közöttük sokan igen súlyosan, sőt többen halálosan. *Rosewalt* elnök is jelen volt az egyetemi ünnepélyen, de őt nem érte baleset. Az elnök a mentőmunkálatokban élénk részt vett és minden sebesült iránt melegen érdeklődött.

— Hirtelen elhunyt herceg. *Viareggióból* táviratozzák: *Róbert* pármal herceg tegnap este szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt.

— Románok veresége. *Lugos-ról* táviratozzák: Ma folytak le a krassó-szörénymegyei bizottsági tagválasztások, amelyen a románok nagy akciójuk ellenére vereséget szenvedtek, amennyiben a megválasztott 68 megyebizottsági tagságból csak kilencet tudtak elnyerni. *Temesvárról* jelentik: Az itteni megyebizottsági tagválasztásokon a *Joanovits*-párt teljes vereséget szenvedett. Nemzetiségi jelölt egy sem jutott be.

— *Uránia* színház. Jövő héten nyitják meg az *Uránia* színházat, melynek építési munkálatai annyira előre haladtak, hogy már csak a villanyfelszerelési munkák vannak hátra. A színház ünnepélyes megnyitására *Faragó* Rezső, a kitűnő író *prologust* ír, a program többi száma is művészi gondnal állítja össze. A bemutatásra kerülő *mozgóképek* a legutolsó párisi felvételek, amelyek Magyarországon még sehol sem kerültek bemutatásra. A mozgóképeket a legújabb rendszerű vetítő készülékkel vetítik, egyáltalán nem rezegnek és a logkifogástalanabb kivitelűek.

— *Folt*, amely tisztít. A modern dráma alkotások között egy darab sem aratott akkora sikert a világirodalomban, mint *Echegaray* nagy hírű drámája, a *Folt, amely tisztít*. Hosszas pihentetés után csütörtökön kerül színpadra a hatalmas színmű Aradon. A főszerepeket a *Keszler*-pár, *Novák* Irén, *Várnay*, *Hort* stb. játsszák.

— *Rab* Mátyás. *Rajna* Ferenc regényes történeti operettjét, a *Mátyás* korában játszó *Rab* Mátyás-t eleveníti fel holnap a színtársulat. A darab színes és megkapó meséje, melódikus, könnyed zenészenéi már szép sikert értek el Aradon s így főlegesen bővebben méltatnunk az operettet. A főszerepet *Sz. Rontay* Boriska asszony játssza, akinek az elsőrangú alakítása, míg a többi szerep *Hunyady*, *Leövey*, *Faludy*, *Wlassák* Vilma, *Kun* Ica és *Szathmáry* kezében van.

— Betörés egy ügyészségre. *Nagybecskerek-ről* jelentik: Ismeretlen tettesek a múlt éjjel betörték a nagybecskereki ügyészség pénztárába. A tettesek nagyon jól ismerték a viszonyokat, mert úgy tudták a pénztárba behatolni, hogy az őriző személyzet nem is sejtette, hogy rablók járnak a házban. A nyomok arra mutatnak, hogy a nagy vasból készült pénzeszekrényt akarták feltörni vagy elvinni, de ez nem sikerült, mert valószínű, hogy mégis valamely előre nem várt körülmény elriasztotta őket. A nagybecskereki rendőrség erőyes nyomozást indított az ismeretlen tettesek kézrekerítése végett.

— Oroszosan. *Pétervár* ról táviratozzák: Mint a lapok *Proskurowból* (*Podolia*) jelentik, ott tegnap a hadi törvényszék 11 zendülőt halálra ítél. Midőn tegnap *Rigában* egy rendőri őrszert egy csapat zendülőt le akart tartóztatni, összeütközésre került a dolog s csak két óral harc után fékezheték meg a zendülőket. 5 közülök elesett, a többi letartóztatták. Egy rendőrhivatalnok megsebesült.

— Eléggett gyermek. A szülők gondatlanságának esett áldozatul *Drauc* községben a négy éves *Kovács* János. A szülők kimentek a házból az udvarra és magára hagyták a tűzhely lobogó lángjánál kis fiacskájukat. A kis *Kovács* János, alig hogy magára maradt, kezdte szét-huzogatni a tűzhelyen lobogó rőzsét, közben ruhája meggyuladt és a gyermek egészen megszenesedett, még mielőtt szülei visszakerültek volna a házba. Most hatóságilag elrendeltetett a holttest felboncolása, a szülőket felelősségre fogják vonni mulasztásukért.

— Súlyos óra. *Trencsénből* jelentik: Egész *Trencsén* megyében sóhiány van s a só ára helyenként 36—40 fillérre is felszökött, sőt sok helyen egyáltalán nem is kapható.

— A császár kegyetlensége. Folyó hónap 6 án *Opécskáról* többed magával elindult a császári szülőtelepre munkát keresni. *Zsivány* Elena *Opécska* fiatal leány. Mikor a császári erdőbe értek, a nagy hidegben rövid pihenőt tartottak s hogy dermedt tagjaikat felmelegítsék, tüzet raktak. A tűznél felmelegedvén egy kissé, tovább folytatták utjukat a szülőtelep felé, de *Zsivány* Elena nemsokára elfáradt, s mert ugyis attól tartott, hogy munkát nem kap, elhatározta, hogy vissza tér *Opécskára*. El is vált társaitól

és vissza ment, de a tűznél, mely még mindig égett, megállt, hogy ismét felmelegedjen egy kissé. Tett is rá még egy csomó fagyalyat, aztán fáradtan lefeküdt a földre, háttal a tűznek. Nemsokára elaludt, de hirtelen felébredt: a kendője tüzet fogott és attól egyszerre lángborult egész ruhája. A megrémült leány szaladni kezdett, mitől a ruha még jobban égett. Egyszerre egy csőszgunyhóhoz ért és oda akart bemenedülni, de a csősz nem engedte be, mert attól félt, hogy felgyújtja a gunyhót. A szerencsétlen leány erre a földre dobta magát s ott hemperegve végre eloltotta a tüzet, de súlyos égési sebeibe ma belehalt.

— Veszett eb Aradon. *Révay* Géza tizenhat éves aradi fűszeresinas, akit egy veszett eb megmarta, ma a hatósági orvos véleménye alapján felküldték Budapestre a *Pasteur*-intézetbe beoltás végett.

— Fejedelmi adomány *Egerből* jelentik: *Beők* István egri lakos félmillió korona vagyonát egy siketnéma intézet felépítésére hagyományozta.

— A zsinagógából. A zsinagóga-előjáróság ezennel köztudomásra hozza, hogy az istentisztelet további intézkedésig reggel háromnegyed 7 órakor, este 5 órakor kezdődik.

— Köszönetnyilvánítások. Boldogult *Grossman* Jakabné ravataára szánt koszoru megváltására *Rosenfeld* Herman és neje az izr. jót. négyzet javára 10 koronát, boldogult *Tenner* Ignác ravatalára szánt koszoruk megváltására *Lichtmann* Manó 20 koronát, *Herbstein* C. 10 koronát adományozott a népkönyhaja javára, amely kegyeletes adományokért benső köszönetét fejezi ki az elnökség. — Földes Kelemen ur az aradi agghonvédeknek tüzeiő anyag beszerzésére 10 koronát adományozott, amely nemes adományért az aradi honvédegyet a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. *Simay* István egyk. elnök, *May* Soma jegyző.

— Egyleti élet. Az országos „Magyar Könyvkereskedők Együlete” e hó 10 én Budapesten tartott évi közgyűlése alkalmával az aradi könyvkereskedők közül *Kerpel* Izsó választották meg egyhangulag választmányi tagul.

— Új telekkönyvvezető. *Haglauer* György aradi kir. törvényszéki hivatalnok a telekkönyvvezetői szakvizsgát a kolozsvári kir. ítélőtáblánál kitűnő sikerrel letette.

— Háromszinű a magyar lobogó!!! Három szó járja be a világot. Alföldi Fehérkeresztes Sósorszesz!!! Gyártja az Első Alföldi Cognacgyár r. t. Kecskeméten. 2608

— Rovarpor, bolhák, legyek, polosták, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz* nál. 201

Fogzásban lévő gyermekeknek

valóságos megkönnyebbülés a SCOTT-féle Emulsió, mert elősegíti az étvágyat, erőt s egészséget ad s a fogak erősen és fehérén bujnak ki.

A Scott-féle Emulsió

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesít — a halászt — kérjük figyelembe venni.

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel, előszeretettel veszik; szabályozza az emésztést, csillapítja az idegeket, miáltal a szülőknek, valamint a gyermekeknek nyugodalmas, háborítatlan éjszakaikat biztosít. 3395

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógytárakban.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A Gschwindt gyár panasza. Körülbelül két évvel ezelőtt, mikor a parlamentben és a főváros hatóságánál szóba került az Üllői-ut és a József-körut sarkán levő Gschwindt-féle szeszgyár kényszerkitelepitési ügye: a *Post* Hírlap „Főváros” rovatában, egy cikksorozatban a legélesebben elítélte azt, hogy a kitele-

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

pitéssel kapcsolatos szeszkontingens dolgában országgyűlési képviselők és előkelő bizottsági tagok eljárak úgy a kormánynál, valamint Bárczy István polgármesternél. Hangsúlyozta, hogy ez nem csupán etikai szempontból meg nem engedett dolog, hanem törvénybe is ütközik, mert az összeférhetlenségi törvény egyenesen tiltja a közbenjárást, amit különben úgy tünettek fel, mintha az a főváros érdekében, a főváros polgárságának megbízásából történnék. A Gschwindt gyár igazgatósága úgy találta, hogy a cikksorozatban foglalt állítások a részvénytársaságra nézve is sérelmesek, ezért ma délelőtt a részvénytársaság képviselőtében Springer Ferenc dr. sajtóügyi feljelentést tett Guhi Imre, a Pesti Hírlap fővárosi rovatának szerkesztője ellen.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 18.

Kínálat gyöngye, vételkezdő j. Elkelt 25,000 méter-mázsa 5 fillérrel magasabb áron.

Az árak 50 kilonkénti számúval:

	Déli sárlat	3 órai sárlat
Buza áprilisra . . .	12.92—2.93	12.96—12.97
Zab áprilisra . . .	8.67—8.68	8.67—8.68
Róza áprilisra . . .	12.04—12.05	12.08—12.09
Tengeri májusra . . .	7.49—7.50	7.56—7.57

Néhány napig maradék elárusítás!

Öltöny szöveteket leszállított árban árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

Weisz Manó utazó Budapest. — Schönfeld I. utazó Budapest. — Gerber János iparos Szeged. — Herczog Jenő utazó Prága. — Sonenschein A. utazó Bécs. — Farkas Leó utazó Bécs. — Varga Pál iparos Borosjenő. — Korócz István gazda Zombor. — Szubkégel Béla kereskedő Orosháza.

NYILTTER.

Nyilatkozat.

Meisztrovics János ur a választást megelőzőleg egy gyűlésén olyan nyilatkozatot tett, mintha a szerkesztésben megjelenő *Hétfő* című hetilap megvesztegethető volna. Meisztrovics János ellen e rágalmozó gyanúsítás miatt megtettem a bűnvádi feljelentést.

Kaszab Géza, a *Hétfő* felelős szerkesztője.

Szolid, intelligens,

jó modoru, középkoru gyermek-kertészrő kerestetik 3 gyermekhez. Cim a kiadóhivatalban.

kiadóhivatalunkba beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

Összes vidéki levelezőinknek. Sziveskedjenek a községükben található mindennemű állami hivatalok hivatalnokainak névsorát lehetőleg rögtönösen közölni kiadóhivatalunkkal. Sziveskedjenek ezenkívül a községi előjáróság névsorát, az ottani pénztézetek tisztikarát, egyesületek, kaszinók, szövetkezetek tisztikarát velünk közölni. A tanítók és lelkészek nevét, a postakezelő nevét, az iparvállalatok és tulajdonosaik felsorolását szintén sürgősen kérjük.

Nemzeti Színház.

B) bérlet. B) bérlet

Kedden, 1907. évi november hó 19-én:

Rab Mátyás.

Daljáték 3 felvonásban. Irtá: Rajna Ferenc. Zenéjét szer-zette: Czobor Károly.

SZEMÉLYEK:

Brzsebet	Szathmáriné.	Mindl	Kuu Irén.
Mátyás, fia	Rontai B.	Gabirol diák	Faludi K.
Pócsy Gergő	Zalai Margit.	Czódik, szolga	Leóvei Leo.
Baer Paltiki	Szathmári A.	Futár Drágfi	Hunyadi J.
Gita, leánya	Wlassák V.	A főpap	Keller István.

Közdets este 7 és fél órakor.

IDEGENEK ARADON.

— November 18 —

Központi szálloda. Pejachevich Márk gróf birtokos Nasu-Starniz. — Ifj. Mazsonyi Sándor birtokos Kápolnás. — Mosonyi Titusz birtokos Bute. — Vukovics Gábor magánzó Kápolnás. — Téry Odön dr. kir. közjegyző Gyulafehérvár. — Miku Béla főmérnök Berzova. — Telegdy József huszár-nadnagy Debrecen. — Marinkovics Sándor birtokos Bukovár. — Csiky Dénes birtokos Seprős. — Horváth Géza birtokos Zalaegerszeg. — Purjucz Ignác birtokos Temesvár. — Traján Géza birtokos Vukovec. — Liebherz Miksa gyárigazgató Leipzig. — Jákey Alajos huszárezredes Cegléd. — Beck Gyula fakereskedő Bécs. — Ziegelmayer Jenő fakereskedő Bécs. — Schwarz Salamon fakereskedő Budapest. — Fisch Jakab magánhivatalnok Budapest. — Szenes Aladár ügyvédjelölt Temesvár. — özv. Weisz Miksáné magánzó és családja Temesvár. — Büchler Izso hivatalnok és neje Temesvár. — Deutsch Vilmos kereskedő B-Gyula. — Szabó Albert főmérnök Jászberény. — Molnár József kir. tanfelügyelő és neje Temesvár. — Kernács Lajos és fia malom-tulajdonos Bácsstopolya. — Kertész Miklós mérnök Budapest. — Jelinek Lipót magánzó Budapest. — Márkus Jenő utazó Budapest. — Semmel József utazó Bécs. — Bretz Gusztáv utazó Budapest. — Kunossy Nándor utazó Budapest. — Wahler Miksa utazó Bécs. — Békés Adolf utazó Budapest. — Kohimann Mór utazó Budapest. — Vintye Miklós utazó Budapest. — Kapellner Simon utazó Bécs. — Hirschl Armin utazó Bécs. — Miskovich Gyula utazó Budapest. — Fischer Rezső utazó München. — Pick Armin utazó Budapest. — Bányai Mihály utazó Budapest. — Hold Sándor utazó Budapest. — Porter Vilmos utazó Budapest. — Menczer Adolf utazó Budapest.

Vass szálloda. Kolletnitz Gusztáv gyáros Bécs. — Wolfman A utazó Brün. — Feuchländer E. utazó Bécs. — Klement József utazó Budapest. — Mandel Manó gyáros Gyulafehérvár. — Bloch S. utazó Bécs. — Roger Samu erdőkezelő Brassó. —

Elegáns külső, tartalmas bor, finom üdítő iz és zamat jellemzi pezsgőnket.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Amatőröknek. Felkérjük mindazon amatőr fényképészeket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, sziveskedjenek azokat

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle

valódi tisztított

Csukamájolaj

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

(hatós ágilag védett kiadásban.)

3 kór. 3 kór.

Maager Vilmostól Bécs.

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általános bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN, III/3. Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

2451

Berliner gyermek kabátok, fejketők, sapkák, cipők és keztyük, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle egyszerűen harisnyák, minden fajta

gyapju alsó-ruházat

elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett

férfiak, nők és gyermekek részére,

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Huzás már 21. és 23-án.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1907. november 21. és 23-án kezdődő

XXI. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy	12.— korona
$\frac{1}{2}$ "	6.— "
$\frac{1}{4}$ "	3.— "
$\frac{1}{8}$ "	1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok:

99351 $\frac{4}{4}$	99358 $\frac{4}{4}$	99364 $\frac{4}{4}$	99375 $\frac{4}{4}$
11956 $\frac{8}{8}$	11975 $\frac{8}{8}$	36051 $\frac{8}{8}$	36060 $\frac{8}{8}$
36051 $\frac{8}{8}$	55801 $\frac{8}{8}$	55810 $\frac{8}{8}$	55824 $\frac{8}{8}$

Az 1903. július 15-én

eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

99354 szám tízezer

míg 1907. április 4-én ugyanezen szám kétezer koronát nyertek. Ezekon kívül számos 2000 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

Walfisch Armin

bank és váltó-üzlete Aradon.

Alapított 1875. évben.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2561

Helybeli és megyei telefonszám 129.

Huzás már 21. és 23-án.

POROSZ
és
MAGYAR

KÖSZÉN

blombázott zsákokban.

DIÓ és

KOKSZ

KOCZKA

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

2565

Telefon 46.

BRAUN EDE tüzfiraktára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tüzfira első osztályu bükk hasáb

" " " cser hasáb

" " " bükk dorong

" " " tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel

BRAUN EDE.

2699

Városi s megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban
földre és városi házakra **amortisa-
tióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a lerégibb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nayszebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Eivállalok convertálásokat utólagos díj és költség
megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.”

Ugyanitt megbízható üzletszerzők
alkalmazást kaphatnak. 531

Többaradi házat olcsón és előnyös fizetési
módozatok mellett eladok.

Magyar kir. Államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1907. évi október hó 1-től,

Arad-Budapest.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.
Arad	5:09	8:18	11:25	4:16	4:51	9:38
Sofronya	5:12	8:21	11:28	4:19	4:54	9:41
Kurtics	5:15	8:24	11:31	4:22	4:57	9:44
Lökösháza	5:18	8:27	11:34	4:25	5:00	9:47
Bánhídi major	5:21	8:30	11:37	4:28	5:03	9:50
Országút	5:24	8:33	11:40	4:31	5:06	9:53
Kétegyháza	6:10	9:00	12:26	4:59	6:06	10:40
Kigyós	6:11	9:01	12:27	5:00	6:07	10:41
Békés-Csaba	6:35	9:19	12:59	5:17	6:31	11:13
Békés-Földvár	6:43	9:29	1:29	5:20	6:39	11:23
Mezőberény	6:56	9:42	1:42	5:31	6:52	11:36
Gyoma	7:07	9:42	1:54	5:39	7:04	11:48
Mezőtúr	7:31	10:02	2:18	5:59	7:28	12:12
Pusztapó	7:36	10:07	2:25	6:04	7:33	12:17
Pusztatenyő	8:02	10:29	2:53	6:32	8:01	12:45
Szajol	8:03	10:30	3:05	6:35	8:13	12:57
Szolnok	8:27	10:52	3:42	6:56	8:37	13:29
Ujváras	8:39	10:52	3:58	7:03	8:49	13:41
Tápió-Györgye	8:52	11:00	4:13	7:03	9:02	13:54
Tápió-Szele	9:10	11:12	4:13	7:03	9:20	14:12
Nagy-Káta	9:17	11:19	4:24	7:15	9:27	14:23
Tápió-Szele	9:44	11:35	4:46	7:37	9:54	14:45
Szajol	9:49	11:36	4:49	7:40	9:57	14:48
Mezőtúr	10:08		5:05		10:15	
Pusztapó	10:19		5:17		10:26	
Pusztatenyő	10:47		5:43		10:52	
Szajol	11:04		5:59		11:11	
Szolnok	11:17		6:11		11:23	
Ujváras	11:31		6:25		11:37	
Tápió-Györgye	11:39		6:33		11:45	
Tápió-Szele	11:46		6:40		11:52	
Nagy-Káta	12:11		7:05		12:17	
Tápió-Szele	12:17		7:11		12:23	
Szajol	12:25	1:10	7:29	9:36	12:31	13:16

Budapest-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.
Budapest kpt.	7:25	8:00	9:00	12:20	10:10	10:10
Kőbánya felső p.	7:37	8:10	9:10	12:30	10:20	10:20
Rákos	7:44	8:17	9:17	12:37	10:27	10:27
Maglód	8:52	9:00	1:19	11:19	11:19	11:19
Gyömrő	9:11	9:11	1:30	11:30	11:30	11:30
Mende	9:21	9:21	1:48	11:48	11:48	11:48
Guly-Sáp	9:21	9:21	1:48	11:48	11:48	11:48
Tápió-Szele	9:21	9:21	1:48	11:48	11:48	11:48
Tápió-Szele	9:21	9:21	1:48	11:48	11:48	11:48
Tápió-Györgye	9:21	9:21	1:48	11:48	11:48	11:48
Ujváras	8:59	10:24	8:36	3:41	12:38	12:38
Szolnok	8:59	10:27	8:36	3:41	12:38	12:38
Szajol	9:16	10:50	8:53	4:07	12:55	12:55
Pusztapó	9:23	11:09	9:00	4:14	13:02	13:02
Pusztatenyő	9:37	11:25	9:14	4:27	13:16	13:16
Pusztapó	9:54	11:48	9:31	4:47	13:33	13:33
Mezőtúr	10:04	12:05	9:42	4:55	13:43	13:43
Gyoma	10:05	12:10	9:43	4:56	13:44	13:44
Mezőberény	10:28	12:33	10:06	5:02	13:67	13:67
Békés-Földvár	10:34	12:40	10:12	5:08	13:73	13:73
Békés-Csaba	10:53	1:04	10:31	5:22	13:92	13:92
Kigyós	11:11	1:28	10:49	5:43	14:10	14:10
Kétegyháza	11:13	1:30	10:51	5:45	14:12	14:12
Országút	11:30	1:47	11:08	6:02	14:29	14:29
Bánhídi major	11:30	1:47	11:08	6:02	14:29	14:29
Lökösháza	11:54	2:11	11:32	6:26	14:53	14:53
Kurtics	11:54	2:11	11:32	6:26	14:53	14:53
Sofronya	12:11	2:28	11:49	6:43	15:10	15:10
Arad	12:12	2:29	11:50	6:44	15:11	15:11

Arad-Tóvis.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.
Arad ind.	12:22	2:30	4:02	7:04	6:35	10:00
Glogovác	2:44	4:13			6:48	10:21
Mondorlak	2:53				6:57	10:30
Györök Méné	3:13	4:35			7:06	10:50
O-Paulis	3:20				7:13	11:07
Paulis	3:33	4:46			7:26	11:20
Baraczk	3:39	4:51			7:32	11:26
M-Badna (6)	12:56	4:59	7:45		7:34	11:28
Milova-O.	12:57	5:09	7:55		7:44	11:38
Konop		5:24			7:54	12:22
Borzova		6:03	8:08		8:08	1:05
Soborsin	1:50	6:55	8:08		8:47	2:05
Zám	2:09	7:25	8:31		9:13	2:22
Mar-Illye	2:32	8:07	9:25		9:47	3:22
Déva	2:56	8:31	9:49		10:27	5:22
Piski (6)	8:07	9:03	10:01		10:41	5:41
Piski (1)	8:14	9:10	10:08		10:58	6:30
Sziszváros	8:32	9:28	10:26		11:22	6:30
Alvincz (6)	4:01	10:30	11:38		12:04	7:23
Alvincz (1)	4:16	10:45	11:53		12:11	7:23
Gy-féltér (6)	4:27	10:53	12:01		12:24	7:41
Gy-féltér (1)	7:00	10:58	12:06		12:31	7:48
Tóvis (6)	7:26	11:25	12:33		12:58	8:21

Tóvis-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.
Tóvis ind.	8:25	2:00	8:18			
Gy-féltér (6)	8:35	2:10	8:28			
Gy-féltér (1)	8:45	2:20	8:38			
Alvincz (6)	8:55	2:30	8:48			
Alvincz (1)	9:05	2:40	8:58			
Sziszváros	9:15	2:50	9:08			
Piski (6)	9:25	3:00	9:18			
Piski (1)	9:35	3:10	9:28			
Déva	9:45	3:20	9:38			
M-Illye (1)	9:55	3:30	9:48			
Zám	10:05	3:40	9:58			
Soborsin	10:15	3:50	10:08			
Borzova	10:25	4:00	10:18			
Konop	10:35	4:10	10:28			
Milova-O.	10:45	4:20	10:38			
M-Badna (6)	10:55	4:30	10:48			
M-Badna (1)	11:05	4:40	10:58			
Baraczk	11:15	4:50	11:08			
Paulis	11:25	5:00	11:18			
O-Paulis	11:35	5:10	11:28			
Györök Méné	11:45	5:20	11:38			
Mondorlak	11:55	5:30	11:48			
Glogovác	12:05	5:40	11:58			
Arad	12:15	5:50	12:08			

Arad-Temesvár-Józsefváros.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.
Arad	6:15	12:17	5:40			
Uj-Arad	6:25	12:28	5:51			
Németh-Ságh	6:42	12:44	6:08			
Vinga	6:55	12:56	6:21			
Orczyfalva	7:06	1:07	6:32			
Merczfalva	7:16	1:17	6:42			
Szt.-András	7:27	1:28	6:53			
Temesvár-Jv.	7:43	1:45	7:09			

Temesvár-Józsefváros-Arad.						
Állomások	Szv.		Gyv.		Tvsz.	
	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.	I. II.
Temesvár-Jv.	8:25	2:10	9:28			
Szt.-András	8:40	2:28	9:43			
Merczfalva	9:07	2:42	10:10			
Orczyfalva	9:22	2:52	10:25			
Vinga	9:45	3:03	10:48			
Németh-Ságh	10:03	3:16	11:16			
Uj-Arad	10:27	3:33	11:40			
Arad	10:40	3:42	11:53			

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle Margit-Cremet,

melly zafírban, ártalmatlan s régtől szépi.

A Földes-féle MARGIT-CREMET gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrrákák, pattanások, kitérésök s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártatlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenké meg fog győződni.

Készítette:

Földes Kelemen Gyógyszerész Aradon.

Óraskár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapestem.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerüzében.

(Utányomás nem díjazatik.)

ARADI NYOMDA
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZE

Aradi és családi vasutak palotája

AJÁNLJUK A LEGMODERNEBB OR.
PEKEL FELSZERELT
KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
MOL A LEGEGYSZERŐBB BEKÖTÉSŰ
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI

DISZMŰMUNKÁK
MONTIROZÁSOK
ÍRÓMAPPÁK.

DISZDOBOZOK
FÉNYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

TELEFON 151. SZ.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Pless Géza

Aradon, Atzél Péter-utca 1. sz.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe, hogy beszerzési áron alól megvette az Erdős és Társa cég áruit s ezt most olcsó áron árusítja.

Kalapok, cipők, ingek, nyakkendők, harisnyák stb. férfi-divatárucikkeket nagy választékban olcsón lehet beszerezni.

Felkérem a t. vásárló közönséget ezen rendkívüli alkalmat ne mulassza el, mert szükségleteit most jó és olcsó áron nálam kielégítheti.

Nb. támogatását ismételten kérve

Tisztelettel

Pless Géza.

2742

Üzletmegnyitás Kedden.

Ügyes
felső ruha
varrónő
 ajánlkozik házakhoz
 helyben és vidékre.
Török Ignác-utca 2. sz.

Az izraelita templom sarkán
 nagy használt és új butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt férfi ruhákat, szörme és utazóbundákat, továbbá használt háló és ebédlő, valamint konyha-butorokat, Werthelm cas-át, légcsőreányt, lőszerszámot, nyergeket, legyereket, kis és nagy mérleget, bolti állványokat, ócska vasat, reket, ómot és mindenféle fémtárgyat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben. Ezen felsorolt minden egyes tárgyak a legszebb kivitelben és a legolcsóbban minden nap megkaphatók. Kivánatra házhoz, vagy vidékre levélbel meghívásra rögtön megyek. Szabóság és kész férfi-ruha üzletem **Avstalos Sándor-utca, Grabner-féle házban, butor-raktáram Árpád-tér 5. szám, az izraelita templom sarkán.**

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Parmetező javítások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

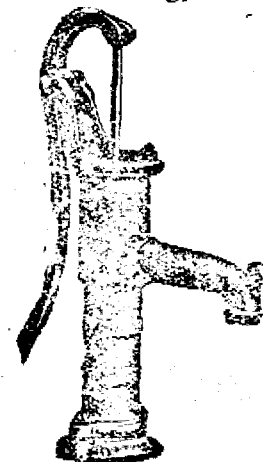
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíthatnak, ezért a szivattyu nem romlik és a bért nem renthetja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Bolyó szelepekkel. Közsegeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső

gummiroztól, kendercsővel a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett, holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca, Nádasdy-palotában levő **Zinner Vilmos** mű-órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszívű hölgynek, ki, hogy a hivatalból el ne késsek, megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű-órás, Forray-utcai kirakata-ba láttam.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
— SZÉNSAV-MŰVEK —
 ujjonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat
 a világ hírhű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.
! Legkiadósabb természetes szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgálatintézet 1907. évi 4615. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata:
 „Szaga és íze; rendes. SZÉNSAVTARTALMA: 99,57%.
 A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál
Muschong-Buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
 Sürgönyözim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz. 3907

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a mai naptól kezdődőleg, az eddig **Benkő és Pfoil** cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrássy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába vágó műlakatos munkákat, sirkerítések készítését, mérleg készítését és javítását, pénzszekrények javítását pontosan és gyorsan a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását. Tisztelettel 2591

Benkő József.

Gurahoncz községben,

78. szám alatti, a plachoz közel fekvő

korcsma

és melléképületei

1908. január 1-étől kezdődőleg három egymásután következő évre

bérbe fognak adatni.

Érdeklődőkkel a feltételek irásban közöltetnek. 2727

Gróf Zselenski erdőkezelő

Zimbró, u. p. Gurahoncz.

Egyszeri hirdetmény!

E héten néhány valódi

keleti szőnyeg

alkalmi árban kapható.

Hosszuszáru keztyű, glace vagy svéd, fehér, fekete és színes állandóan raktáron!

Rosenblüh H. és Társa,

Szabadság-tér.

336

APRÓ HIRDETESEK.

A kinek

ismeretség híján

beszterásra,
szőlőre,
üdvözlőre,
könyveidre,
szegőre,
ispárra,
gazdaságra,
kúcsárra,
venczellerre,
kertészre,

kúcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszédre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort,
rongorot,
bort,
gyümölcsöt,
kávékat,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.
vagy

Aki

bérbeadni kíván

értéket,
házat,
vadászterü-
letet,

házat,
telket,
kocsit,
lovat.

Aki

mindenféle vétel vagy bérbevételei cél-
jából keresi.

Aki

valamely állást betöltendő kíván: legjobban
szabadság-területén.

ARADI KÖZLÖNY

Kis hirdetési

táblázat használatára

Egy kitűnő vas tüzhely

jutányosan eladó. Bővebbet Pick
Ernőnél, Andrássy-tér 17. szám
alatt. 2728

Fleischmann Zsófia

szülész nő Massouse, lakását novem-
ber hó 1-től Vörösmarthy-utca 3.
szám alá helyezte át. 2599

Egy szatocs üzletberendezés

áruval együtt eladó. Bővebbet Lei-
ninger-utca 10. sz. alatt. 2716

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb áron. — Kerpel
Izso könyv- és papírkereskedése
és kölcsönkönyvtára, Aradon. 1921

Tökéletesen kiképzett sertések

kaphatók, esetleg előjegyezhetőek
Meistrovich Jánosnál. 2717

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható áron kiáru-
sít Ingusz I. és Fia könyv-
kereskedése Arad. 361

Van szerencsém a nagyérdemű köz-
önséggel tudatni, hogy alólírott nál
széleskörű ismeretségnél fogva

ügynökségem

az alább nevezett módon fogom
eszközölni.

Vevők és bérbevevők

semmiféle

jutalékot
nem tartoznak fizetni,

de azért pontosan és lelkiismeret-
esen lesznek kiszolgálva.

Eszközölöm házak, vendéglők,
földek, borok eladását. Bérházak,
vendéglők, földek bérbeadását. El-
adók, valamint bérbeadókat fel-
hívom, hogy sziveskedjenek el-
adandó vagy bérbeadandó dolgai-
kat nálam mindig és mielőbb be-
jelenteni.

Tisztelettel 2678

Colophon István

ügynök

Kápolna-utca 15. sz.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

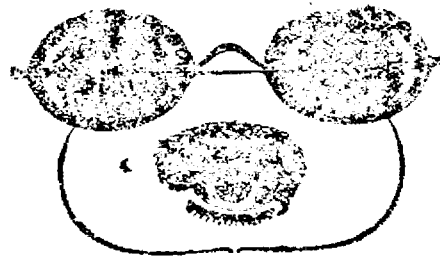
Bővebbet a kiadóhivatalban

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órás és látszerész

Kiad. Andrássy-tér és Wertzler János-utca sarkán

Elad és javít mindenféle órákat ké-
szi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
Kétféle tart mindenféle színházi látsze-
reket a legkülönbözőbb kiállításban. Leg-
nagyobb lövegtűk, orrcsipesz és szep-
tyegzők arany ezüst nickel és tekező-
tűk stb. stb. kérésekben legjobb áron.

Nagy raktár sűrűségű fokmérők,
bar, bar, must és szesz részére, te-
velő mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2418

Szemüvegek és orrcsipesz stb. or-
vosi rendelést szerint azonnal ké-
szíttetnek.

Egy jó karban lévő

üzletberendezés fűszer-, rőfös és
rövidáru állványokkal eladó Schrei-
ber Hermannál, Ménesen. 2746

Egy intelligens

kisasszony francia születésű, kitű-
nő bizonyítványokkal, nagyobb
gyermek mellé állást keres. Meg-
keresések a kiadóhivatalba „Francia
kisasszony” címen.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-
utca sarok, a színház
főbejáratával szem-
ben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad
és vidéke nagybecsült közönsé-
gét, miszerint a közelgő idény be-
áltával raktáromat minden-
nemű bőrökkel felszereltem,
melyből a legszebb és legjobb
kivitelű 2632

uri és hölgy cipőket

készítek,

miért is becses rendelésüket kérem
vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

Van szerencsém a n. é. kö-
zönségnek tudomására adni,
hogy a Gróf Leiningen u. 12 sz.
alatti

vendéglőmet

a Kossuth-utca 5 szám,
volt Galy-féle helyiségbe át-
helyeztem és azt ujonnan át-
alakítva megnyitottam.

Valódi hegyi borok és ki-
tűnő konyha. Havi étkezés a
legjutányosabban. Pontos és
gyors kiszolgálás. 2733

Minden nap zeneestély.

A nagyérdemű közönség be-
cses párfogásáért esedezem
tisztelettel

Zubreczky Viktorné.

Értesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönséget értesíteni, hogy a mai napon
Szabadság-tér 21. szám alatt (Lengyel Testvérek házában)

ZIMMERMANN IGNÁCZ

törvényszékieleg bejegyzett cégem alatt

2572

egy egész ujonnan berendezett Norinbergi, diszmű, férfidivat és játékaru üzletet

nyitottam.

Főtörekvésem oda irányul, hogy az igen tisztelt vevőközönség b. bizalmát mint
eddig, úgy a jövőben is kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel Zimmermann Ignác.